

GAZETA **Z** GRODZISKA *i okolic*

9/ (210)

2019

ISSN 1234-5296

GAZETA
BEZPŁATNA

**Szansa na
pełną gazyfikację gminy**

W NUMERZE:

AKTUALNOŚCI

JEST SZANSA NA
GAZYFIKACJĘ PIĘCIU
MIEJSCOWOŚCI W GMINIE **3**

GINA POZYSKAŁA
ŚRODKI NA USUWANIE
AZBESTU **3**

REFORMA
POLSKIEGO
SYSTEMU EDUKACJI **4-5**

OFERTA SZKÓŁ
Z TERENU GMINY **6-13**

WYBORY DO SEJMU
I SENATU **13**

DROGI ZE WSPARCIEM
ŚRODKÓW Z FUNDUSZU
DRÓG SAMORZĄDOWYCH **14**

ZREALIZOWANO KOLEJNY
ETAP ROZBUDOWY
SIECI WOD.-KAN.
W GMINIE **14**

NABÓR WNIOSKÓW DO
PROGRAMU „MÓJ PRĄD” **15**

ZGŁOSZENIA USTEREK
I AWARII KOTŁÓW NA
BIOMASĘ, INSTALACJI
KOLEKTORÓW
I POMP CIEPŁA **15**

INSTALACJE
FOTOWOLTAICZNE.
INFORMACJE W SPRAWIE
INWERTERÓW **15**

SZKOLENIA
PT. „ROZWIJAMY
KOMPETENCJE CYFROWE
W GMINIE GRODZISKO
DOLNE” ROZPOCZĘTE **16**

KOLEJNY ETAP PRAC
ZA GOK-IEM **16**

MODERNIZACJA
DRÓG
POSCALENIOWYCH **16**

PODOPIECZNI DZIENNEGO
DOMU POMOCY
WZIĘLI UDZIAŁ
W NARODOWYM
CZYTANIU **17**

WSPOMNIENIA
Z WAKACJI
W BIBLIOTECE **18**

NIE STARZEJE SIĘ TEN
KTO NIE MA
CZASU **18**

TURYSTYKA ROWEROWA
W ŚDS **19**

RADNI CZYTAJĄ
DZIECIOM **19**

DOTACJA DLA
STOWARZYSZENIA
PRYZNANA **20**

GRODZISKIE KOŁA
GOSPODYN WIEJSKICH NA
JUBILEUSZU W SONINIE **20**

X POWIATOWE
ZAWODY SPORTOWO-
POŻARNICZE **21**

ALPAKOTERAPIA
W OŚRODKU **22**

RELAKS NA
KRĘGLACH **22**

NOWY ROK SZKOLNY -
NOWE WYZWANIA **23**

APEL GŁÓWNEGO LEKARZA
WETERYNARII
DO GRZYBIARZY **24**

KOMUNIKAT WÓJTA
GMINY GRODZISKO DOLNE **24**

POLICJA RADZI JAK
ZACHOWYWAĆ SIĘ WOBEC
AGRESYWNEGO PSA **25**

USUWANIE DRZEW -
PROCEDURY **26-27**

DOBRE NAWYKI KOBIET
W CIĄŻY **28**

KULTURA

GRODZISKA ORKIESTRA
DĘTA NA „DNIU ŻUBRA”
W LUTOWISKACH **29**

KONKURS NA 45-LECIE
ZESPOŁU „GRODZISZCZOKI” **29**

WYCHOWANIE I EDUKACJA

W TROSCE O
UCZNIÓW O
SPECJALNYCH
POTRZEBACH
EDUKACYJNYCH **30**

HISZPANIA
OTWOREM
DLA UCZNIÓW
ZESPOŁU SZKÓŁ
W GRODZISKU
DOLNYM **30**

CIEKAWOSTKI

WYNAŁAZKI
Z PIASKU **31-32**

OGŁOSZENIA

OGŁOSZENIA **33-36**

Jest szansa na gazyfikację pięciu miejscowości w gminie

Gmina Grodzisko Dolne podjęła działania związane z dokończeniem gazyfikacji na terenie gminy, obejmującej miejscowości Chodaczów, Laszczyny, Opaleniska, Podlesie i Zmysłówkę. W tej sprawie wójt gminy spotkał się z przedstawicielem Polskiej Spółki Gazownictwa S.A. Oddział w Jaśle.

Rozmowy przyniosły wstępną akceptację projektu, a to czy będzie on realizowany zależeć będzie od ilości mieszkańców chętnych do przyłączenia się w przyszłości do sieci gazowej. W tym celu na wrześniowych zebraniach wiejskich, mieszkańcy wyżej wymienionych miejscowości otrzymują do wypełnienia ankiety, które pozwolą spółce dokonać oceny opłacalności wykonania sieci gazowej.

Wypełnione ankiety należy składać w Urzędzie Gminy Grodzisko Dolne (na sekretariacie), bądź przekazać sołtysowi lub radnemu wsi. Ankieta dostępna jest na stronie internetowej urzędu gminy – www.grodzisko-dolne.pl.

Z uwagi na ważność sprawy, wójt gminy prosi mieszkańców o niezwłoczne dostarczanie wypełnionych

ankiet.

Zrealizowanie inwestycji pozwoliłoby na całkowite rozwiązanie problemu gazyfikacji i przyłączenie wszystkich miejscowości w gminie do systemu sieci gazowej. Wiadomo, że gaz to paliwo konkurencyjne cenowo oraz bezpieczne dla środowiska naturalnego, a jego stosowanie do kuche-

nek gazowych jest o wiele bezpieczniejsze i wygodniejsze używania gazu pochodzącego z butli. Nie bez znaczenia jest fakt, że gazowe ogrzewanie domów poprawia także czystość powietrza, którym oddychamy my i nasze dzieci.

MH

Gmina pozyskała środki na usuwanie azbestu

W ramach dofinansowania z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Gmina Grodzisko Dolne otrzymała dofinansowanie na usuwanie azbestu.

Zadanie polegać będzie na zbiórce, transporcie i unieszkodliwieniu odpadów zawierających azbest z terenu naszej gminy. Zbiórka obejmie azbest z budynków prywatnych, mieszkalnych i gospodarczych, łącz-

nie z 21 gospodarstw.

Koszt całkowity zadania określono na ok. 21 tys. zł, z czego dofinansowanie wynosić będzie 8 160 zł.

W ramach otrzymanej dotacji unieszkodliwionych zostanie ok. 2914,66 m² (43,72Mg) odpadów zawierających azbest. Wywozem azbestu zajmie się wyspecjalizowana firma, posiadająca stosowne uprawnienia do demontażu wyrobów zawierających azbest. Zbiórka przeprowadzona zostanie do 10 października br.

MK

Reforma polskiego systemu edukacji

Celem reformy oświaty wprowadzonej w 2017r. jest przygotowanie uczniów kończących cały cykl kształcenia do potrzeb rozwoju indywidualnego oraz potrzeb nowoczesnego rynku pracy. Szkoła ma uczyć i wychowywać. Ma przekazywać wiedzę i kształcić umiejętności, promować odpowiednie zachowania moralne i kształtować postawy obywatelskie. Ma zachęcać do głębszego rozumienia świata oraz w nim udziału przy współpracy nauczycieli, rodziców i wszystkich zainteresowanych oświatą.

Kluczowe elementy reformy to:

- Wygaszanie działalności gimnazjów z dniem 31 sierpnia 2019r.
- Zmiana struktury systemu oświaty polegająca na wprowadzeniu 8-klasowej szkoły podstawowej oraz 4-letniego liceum ogólnokształcącego i 5-letniego technikum.
- Obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego dla 6- latków, w trakcie którego dziecko uczy się podstawowych umiejętności, a jego nauka, podobnie jak nauka w szkole jest objęta subwencją oświatową z budżetu państwa.
- Zapewnienie darmowych podręczników.
- Wzmocnienie kształcenia ogólnego i zawodowego w szkołach średnich poprzez wydłużenie o rok cyklu kształcenia.
- Wprowadzenie 3-letniego kształcenia branżowego z możliwością nabywania dalszych kwalifikacji i przygotowania do matury w 2-letniej szkole branżowej II stopnia.
- Upowszechnienie kształcenia dualnego realizowanego we współpracy z przedsiębiorcami.

ETAPY KSZTAŁCENIA

Wczesna edukacja i opieka

placówki dla dzieci w wieku 0-3 lata:

- żłobki,
- kluby dziecięce.

Uczęszczanie do żłobka jest nieobo-

wiązkowe. Żłobki nie są częścią systemu edukacji, lecz podlegają Ministerstwu Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Placówki dla dzieci w wieku 3-6 lat:

- przedszkola,
- oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych,
- punkty przedszkolne.

Rodzice dzieci 6-letnich mają od roku szkolnego 2016/17 prawo wyboru – mogą posłać 6-latka do I klasy szkoły podstawowej lub pozwolić mu na kontynuację nauki w placówce wychowania przedszkolnego. Dzieci 7-letnie rozpoczynają obowiązkową naukę w klasie I szkoły podstawowej.

Nauka w 8-letniej szkole podstawowej obejmuje dwa etapy:

- klasy I–III (edukacja wczesnoszkolna)
- klasy IV–VIII, w których obowiązuje nauczanie w podziale na przedmioty.

Od roku szkolnego 2018/19 obowiązkowy egzamin zewnętrzny odbywa się w VIII klasie szkoły podstawowej.

Gminne placówki oświatowe są na tyle elastyczne, że umożliwiają przeniesienie ucznia z jednej szkoły do drugiej, w trakcie trwającego roku szkolnego.

Szkolnictwo średnie

Etap ten obejmuje naukę w następujących typach szkół:

- 4-letnie liceum ogólnokształcące,
- 5-letnie technikum,
- 3-letnia szkoła branżowa (I stopnia),
- 2-letnia szkoła branżowa (II stopnia).

Uczniowie liceum ogólnokształcącego i technikum mogą po ukończeniu szkoły przystąpić do zewnętrznego egzaminu maturalnego. Umożliwia on uzyskanie świadectwa maturalnego, a jego posiadanie stanowi warunek wstępu na studia wyższe. Możliwość taką będą mieli też uczniowie szkoły branżowej II stopnia.

Szkoły policealne nie uległy zmianom strukturalnym w wyniku reformy.

Kształcenie i szkolenia dorosłych

Ten etap kształcenia obejmuje uzupeł-

nienie przez dorosłych wykształcenia szkolnego na poziomie podstawowym i średnim, także uzyskiwanie i uzupełnianie kwalifikacji i umiejętności dla celów zawodowych i osobistych. Kształcenie odbywa się w dwóch formach (szkolnej i pozaszkolnej):

- w placówkach kształcenia ustawicznego i praktycznego,
- w ośrodkach dokształcania i doskonalenia zawodowego.

Zmiana podstawy programowej kształcenia ogólnego na wszystkich etapach edukacyjnych jest integralną częścią reformy systemu oświaty.

Każdy nauczyciel ma za zadanie realizować podstawę programową kształcenia ogólnego, która daje mu dużą swobodę. Nauczyciel może stosować takie metody nauczania i wychowania, jakie uważa za najwłaściwsze spośród uznanych przez współczesne nauki pedagogiczne. W skrócie oznacza to, że jeśli w podstawie programowej jakieś treści – zdaniem nauczyciela – nie zostały w sposób dostateczny uwzględnione – to ma on pełną swobodę w sposobie nauczania, jaki uzna za stosowny.

Wszyscy uczniowie klas I-VIII szkoły podstawowej otrzymują bezpłatne książki, ćwiczenia, a także materiały edukacyjne przeznaczone do obowiązkowych zajęć edukacyjnych.

Od września br. młodzi nauczyciele rozpoczynający pracę w zawodzie będą otrzymywali dodatkowe świadczenia „na start” w wysokości 1000 zł.

Rozpocznie się rekrutacja nauczycieli i dyrektorów szkół do udziału w szkoleniach z projektu „Lekcja: Enter”. Nauczyciele będą uczyli się wykorzystywać technologie informacyjno-komunikacyjne w codziennej pracy z uczniami.

W październiku br. rusza pilotaż projektu „szkoła dla innowatora”, w wyniku którego w wybranych 20 szkołach podstawowych zostanie przetestowany model nauczania kompetencji proinnowacyjnych. Planowana jest przez Ministerstwo Edukacji Narodowej kolejna edycja Dnia Nowych Technologii w Edukacji- populary-

zacja technologii informacyjno – komunikacyjnych wykorzystywanych w codziennej pracy z uczniami w szkole i poza szkołą.

Od 1 września 2019r. wchodzi w życie ustawy wymóg zobowiązujący szkoły do zapewnienia uczniom miejsca na spożywanie posiłków. Będzie realizowany rządowy program wsparcia samorządów w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Od tego roku szkolnego organ prowadzący szkołę jest zobligowany do przekazania informacji o podmiotach wykonujących działalność leczniczą, udzielających świadczeń zdrowotnych w zakresie leczenia stomatologicznego dla dzieci i młodzieży, finansowanych ze środków publicznych.

Dodatkowo szkoły będą miały obowiązek opracowania programu wychowawczo-profilaktycznego na podstawie wyników corocznej diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów. Program wy-

chowawczo – profilaktyczny uchwała rada rodziców w porozumieniu z radą pedagogiczną.

Finansowanie oświaty

Podstawową formą finansowania oświaty jest subwencja oświatowa, której wysokość jest uzależniona od liczby tzw. uczniów przeliczeniowych. Uzyskuje się ją poprzez zastosowanie różnych wag i wskaźników dla wybranych kategorii wychowanków i określonych typów szkół. Ponadto – co jest nowością, bierze się pod uwagę wskaźnik korygujący, uwzględniający stopnie awansu zawodowego nauczycieli.

W 2019r. kwota subwencji oświatowej przypadająca na jednego ucznia szkoły podstawowej położonej na terenie wiejskim wynosi średnio ok. 9780 zł.

Obecnie główną zasadę podziału subwencji oświatowej między samorządy oddaje określenie, „że pieniądz idzie za uczniem”, czyli liczba uczniów, którzy przeliczani są różnymi wagami, decydu-

je o tym, ile środków trafi do Gminy Grodzisko Dolne.

Kalendarz roku szkolnego 2019/2020

W roku szkolnym 2019/2020 zajęcia opiekuńczo-wychowawcze rozpoczęły się w poniedziałek tj. 2 września i zakończą w piątek, 26 czerwca 2020r. Zimowa przerwa świąteczna potrwa od 23 do 31 grudnia 2019r., przerwa wiosenna od 9 do 14 kwietnia 2020r.

Termin ferii zimowych w województwie podkarpackim: 13 – 26 stycznia 2020r.

Maria Rydzik

Poniżej prezentujemy ofertę promocyjną gminnych placówek oświatowych. Co je wyróżnia? W czym się specjalizują? Które z nich zasługują na miano szkół na miarę XXI wieku? Zachęcamy do zapoznania się z ofertą.

PRZEDSZKOLE NIEPUBLICZNE - OCHRONKA ŚW. JÓZEFA

Ochronka, jak sama nazwa wskazuje ma chronić, szczególnie dzieci. W trosce o powierzonych wychowanków, Siostry Służebniczki wspomaga wykwalifikowany personel. W zdrowym ciele – zdrowy duch. Zdrowe ciało potrzebuje ruchu, którego dzieciom u nas nie brakuje. Mogą one korzystać z wyposażonego, kolorowego i bezpiecznego placu zabaw oraz niewielkiego boiska sportowego. Zdrowe ciało potrzebuje zrównoważonej diety, którą smacznie i kolorowo przygotowują pracownicy przedszkola. Potrzebuje też odpoczynku, z którego po południu korzystają najmłodsze pociechy, zasypiając w wygodnych łóżeczkach. Odpoczynkiem jest również zabawa dowolna, której z zamilowaniem oddają się wszystkie dzieci. W jej trakcie zawiązują bliższe relacje, uczą się wzajemnej pomocy, wyrozumiałości i radosnego spotkania z drugim człowiekiem. Są i zajęcia zorganizowane, w czasie których przedszkolaki poznają otaczający świat od podstaw. Uczą się go rozumieć i w nim funkcjonować. Osiągają przy tym wiele sukcesów

– starsze potrafią pisać, czytać, wszystkie pięknie śpiewają, występują publicznie. Dzieci w Ochronce są chronione przed niebezpieczeństwami, ale i chronione dla Boga i Ojczyzny. Poprzez codzienną modlitwę, słuchanie opowieści biblijnych i katechezę wchodzą w bliską relację z Tym, który kocha nas bezgranicznie i kieruje naszym życiem, byśmy z Nim kiedyś królowali w Niebie. Duma narodu nieraz sprawiała, że Polacy szli na barykady i zwyciężali, ale duma narodo-

wa, to w czasach pokoju, wierne spełnianie swoich obowiązków. Tego uczą się dzieci spełniając obowiązki wychowanka przedszkola. Społeczność przedszkola, to również rodziny naszych przedszkolaków, które wspomagają ochronkę dobrym słowem, modlitwą, pomocą. Mogąc opowiedzieć na łamach pisma o naszym przedszkolu, chcemy jednocześnie podziękować wszystkim, dzięki którym możemy nieść dobro i miłość w środowisku Gminy Grodzisko Dolne.

ZESPÓŁ SZKOLNO-PRZEDSZKOLNY W WÓLCIE GRODZISKIEJ - JAK PRACUJEMY, UCZYMY SIĘ I BAWIMY

Do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Wólce Grodziskiej uczęszczają uczniowie od klasy I do klasy VIII. Dodatkowo edukacją przedszkolną objęte są dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Szkoła mieści się w nowym parterowym budynku w ładnej scenerii ogrodu szkolnego. Obok niej znajduje się ogrodzony plac zabaw dla dzieci w wieku przedszkolnych. Posiadamy również pełnowymiarowe boisko do gry w piłkę nożną o nawierzchni trawiastej. Od czerwca funkcjonuje obok szkoły siłownia zewnętrzna. Do dyspozycji uczniów mamy 8 sal lekcyjnych są to: 3 pracownie edukacji wczesnoszkolnej, pracownia komputerowa, sala matematyczno-przyrodnicza. Wszystkie sale wyposażone są w niezbędne pomoce dydaktyczne, sprzęt multimedialny w tym 4 tablice interaktywne.

Organizację szkoły dostosowujemy do obowiązującego prawa, potrzeb dzieci i ich rodziców. Rodzice w naszej placówce mają bezpośredni kontakt z nauczycielami, jesteśmy zawsze otwarci na ich propozycje. W szkole, w której klasy liczą do 15 uczniów dbamy o bezpieczeństwo dzieci. Tu dziecko może liczyć na indywidualne podejście i na pewno nie zgubi się w wielkiej grupie. Oprócz zajęć obowiązkowych oferujemy zajęcia dodatkowe wspierające uczniów z trudnościami i rozwijające ich zainteresowania. W naszej ofercie mamy:

- kółko teatralne,
- kółko informatyczno-techniczne,
- zajęcia taneczne,

- zajęcia sportowe (SKS) dla II grup wiekowych,
- zajęcia korekcyjno-kompensacyjne,
- zajęcia logopedyczne,
- zajęcia profilaktyczne w ramach programów: „Trzymaj formę”, „Moje dziecko idzie do szkoły”, „Zawsze razem”, „Radosny uśmiech radosna przyszłość”,
- zajęcia z pedagogiem i psychologiem.

Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Wólka Grodziska jako organ prowadzący placówkę realizuje projekty grantowe, w których podejmuje działania na rzecz dobra wspólnego, czyli naszych dzieci. W tym roku wraz z mieszkańcami Wólki Grodziskiej realizuje projekt pt. „Wspólne świętowanie”, którego celem jest upamiętnienie obchodów rocznic przypadających na rok 2019.

Nasi uczniowie chętnie przychodzą do szkoły bo wiedzą, że ich zaangażowanie zostanie dostrzeżone. Uczniowie od I etapu edukacji osiągają wysokie wyniki w zawodach: szachowych, tenisa stołowego, grach i zabawach sztafetowych, piłce siatkowej i piłce nożnej (w roku 2019 V miejsce w województwie w piłce nożnej o Puchar Tymbarku). Motywowanie uczniów do udziału w konkursach przynosi zamierzony skutek, gdyż zdobywają nagrody i wyróżnienia na szczeblu gminnym, powiatowym i rejonowym. Nasi uczniowie uzyskują stypendia Wójta Gminy rozdawane dwa razy w roku.

W szkole funkcjonuje od dwóch lat Szkolne Koło Wolontariatu, które or-

ganizuje zbiórki: zniczy na Cmentarz Łyczakowski, różańców, okularów, szczoteczek do zębów dla misji w Afryce, środków higienicznych i opatrunkowych dla oddziału dziecięcego oraz doraźną pomoc dla osób w trudnej sytuacji.

Ciekawa oferta wycieczek motywuje dzieci do zbierania funduszy i planowania wyjazdu już od września. Uczniowie z rodzicami i nauczycielami przygotowują kiermasze stroików, pierników i palm. Organizujemy wyjazdy na narty połączone z nauką jazdy oraz wycieczki jedno i kilkudniowe w różne miejsca, dostosowując ofertę do możliwości i zainteresowań naszych uczniów. Bardzo ważnym wydarzeniem dla uczniów jest organizowana raz do roku „Noc piratów”.

Uczniowie pod okiem nauczycieli przygotowują się do licznych występów, prezentując się podczas uroczystości szkolnych i lokalnych. Współpracujemy i często organizujemy wspólne imprezy lokalne z: OSP, Zespołem Obrzędowo-Śpiewaczym „Leszczyńska”, Radą Sołecką, Klubem Sportowym „Wólczanka”, Klubem Seniora, księdzem proboszczem.

Co nas wyróżnia? Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wólce Grodziskiej to mała szkoła z rodzinną atmosferą. Bardzo mili i cierpliwi nauczyciele, który zawsze są skorzy do pomocy i właśnie dlatego nasza szkoła jest najlepsza.

SZKOŁA PODSTAWOWA W CHODACZOWIE

Szkoła Podstawowa w Chodaczu od 2012r. jest prowadzona przez Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Chodaczów. Do szkoły uczęszczają uczniowie klas I-III. Funkcjonują również dwa oddziały przedszkolne. W grupie starszaków są dzieci w wieku 5 i 6 lat, a w grupie dzieci młodszych od 2,5 lat do 4 lat. Dzieci do oddziałów przedszkolnych przyjmowane są również w trakcie roku szkolnego. Szkoła zapewnia bezpłatną opiekę świetlicową dla pracujących rodziców od godziny 7.00 do godz. 16.00. Posiada przestronny budynek. Pracownie są nowoczesnie urządzone i na bieżąco wyposażane. W klasach są zamontowane monitory interaktywne, zorganizowane kąciki zainteresowań i miejsca do zabaw. Stoliki i krzeselka dostosowane są do wzrostu dziecka. W szkole jest sala komputerowa, w której każdy uczeń ma dostęp do komputera oraz zastępcza sala gimnastyczna. Przy szkole jest boisko wielofunkcyjne i plac zabaw, na którym są prowadzone przeglądy i bieżące naprawy. Nauczyciele pracujący w szkole to wyspecjalizowana kadra. Są to nauczyciele dyplomowani i mają ukończone po 2-3 kierunki studiów podyplomowych. Nauczyciele doradzają i wspólnie z rodzicami w profes-

sjonalny sposób kierują rozwojem dzieci wspomagając ich wszechstronny rozwój. Pomagają nawiązywać współpracę z instytucjami wspierającymi szkołę. Klasy w naszej szkole są mało liczne, co przekłada się na efekty kształcenia. W trakcie pracy z uczniami nauczyciele kładą nacisk na indywidualny poziom kształcenia, wychowania i opieki. Szkoła jest instytucją otwartą i aktywną w środowisku lokalnym. Rodzice są na bieżąco informowani o naszej ofercie edukacyjnej. Mają wgląd w dokumentację szkoły i mogą ją współtworzyć. Rodzice są informowani o życiu szkolnym i środowiskowym. Organizowane są uroczystości o charakterze środowiskowym. Taką uroczystością z bardzo długą tradycją jest Choinka Noworoczna połączona z Dniem Babci i Dziadka, która integruje wiele pokoleń. Uczestniczą w niej osoby nie tylko związane z Chodaczowem. Od kilku lat odbywają się wspólne pikniki rodzinne. Organizujemy spotkania z ciekawymi ludźmi. Swoją obecnością zaszczytili nas: żołnierz, pracownicy służby ochrony kolei, policjanci, była bajarka, komicy, aktorzy i pracownicy prowadzący naukowe eksperymenty ucząc przez zabawę. Organizujemy wyjazdy edukacyjne.

Rodzice i nauczyciele pozyskują sponsorów wspomagając wyposażenie szkoły. Na bieżąco informujemy rodziców o sukcesach naszych uczniów, których mamy sporo na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym, a także ogólnopolskim. Przez kilka lat prace plastyczne naszych uczniów były wystawiane na wystawie wojewódzkiej przez Biuro Wystaw Artystycznych. Od 2008r. cyklicznie prowadzimy zajęcia z zakresu udzielania pierwszej pomocy. Bierzymy udział w ogólnopolskich akcjach organizowanych przez Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy. Posiadamy fantomy, na których uczymy dzieci udzielania pierwszej pomocy. Uczniowie poznają podstawy programowania w oparciu o środowisko Scratch. Naszą szkołę promujemy w mediach. Uważamy, że jesteśmy szkołą otwartą, nowatorską i przyjazną. Nasza bogata oferta przekonała już wielu rodziców, którzy zapisali swoje dzieci do naszej szkoły. Jeśli Wasze dziecko ma trudności w nauce, nie może zaadoptować się w nowej szkole, a rodzic ma problemy z zapewnieniem opieki dziecku po południu to nasza oferta jest właśnie dla Was.

SZKOŁA PODSTAWOWA W OPALENISKACH

Szkoła Podstawowa im. gen. bryg. Witolda Nowiny-Sawickiego w Opaleniskach jest prowadzona przez Stowarzyszenie Rozwoju Wiosek Opaleniska, Podlesie, Zmysłówka, które w tym roku obchodzi 10 rocznicę swojej działalności. Oprócz prowadzenia szkoły realizuje też inne zadania na rzecz mieszkańców - organizuje pikniki rodzinne, kiermasze i imprezy taneczne dla lokalnej społeczności.

Szkoła mieści się w nowym budynku, który rok temu przeszedł termomodernizację. Został wyposażony m.in. w instalację fotowoltaiczną i pompy ciepła, nowe ekonomiczne oświetlenie, wymieniono dach i okna. Jest to niewielka placówka, bo uczęszcza do niej 58 uczniów.

Mało liczne klasy pozwalają stosować indywidualizację nauczania w pełnym tego słowa znaczeniu. Uczniom z trudnościami w nauce zapewniamy zajęcia z terapii pedagogicznej, dydaktyczno-wyrównawcze i gimnastykę korekcyjną oraz opiekę logopedy i pedagoga. Dla uczniów uzdolnionych, którzy chcą rozwijać swoje pasje, organizujemy kółka zainteresowań (sportowe, muzyczne, plastyczne, czytelnicze). Efektem tego są dobre i bardzo dobre wyniki naszych podopiecznych uży-

skiwane na egzaminach zewnętrznych i w konkursach. Dla najzdolniejszych Stowarzyszenie na zakończenie każdego roku szkolnego funduje stypendia. Mamy też uczniów, którzy uzyskują stypendium gminne za wysokie wyniki w nauce. O dobrą jakość nauczania dba wykwalifikowana kadra pedagogiczna, która ciągle się dokształca, aby poszerzać swoją działalność dydaktyczno-wychowawczą.

Przy szkole znajduje się Oddział Przedszkolny liczący 16 maluchów, czynny od 7.00-16.00. Starszym dzieciom zapewniamy opiekę i zajęcia świetlicowe. Angażujemy młodzież w różne projekty, np. „Krokus”, „Przyroda i my” w ramach programu Działaj Lokalnie, Internetowy Teatr TVP dla Szkół. W tym roku szkolnym planujemy projekt czytelniczy, w ramach, którego chcemy przygotować dla dzieci kąci czytelniczy. Organizujemy też wyjazdy do teatru i inne wycieczki.

W naszej szkole aktywnie działa Szkolne Koło Wolontariatu. Młodzież uczy się wrażliwości i umiejętności dostrzegania potrzeb innych ludzi. Co roku przystępujemy do różnych akcji charytatywnych m.in. „Góry Grosza”, zbiórki nakrętek i makulatury, przygotowujemy też świąteczne paczki dla pod-

opiecznych domu dziecka.

Dobre funkcjonowanie szkoły nie zależy jednak tylko od grona pedagogicznego. Ważną rolę pełnią tu rodzice, którzy chętnie współpracują z nauczycielami. Zawsze włączają się we wszelkie działania podejmowane przez szkołę, bo wiedzą, że robią to dla swoich dzieci. Na przykład tradycją już stały się wspaniałe szkolne wigilie, organizowane przy ogromnej pomocy właśnie ze strony rodziców.

Nasza placówka stanowi swoiste centrum kulturalne. Nie tylko uczy, ale organizuje też różne imprezy, na które zapraszani są rodzice i dziadkowie. Taką aktywność w środowisku lokalnym zawdzięczamy też dzieciom. To one biorą udział w uroczystościach szkolnych, inscenizacjach, reprezentują szkołę w konkursach.

Szkoła Podstawowa im gen bryg. Witolda Nowiny - Sawickiego w Opaleniskach jest niewielka, ale jest to jej ogromną zaletą. Tak małe środowisko szkolne sprawia, że wszyscy uczniowie dobrze się znają i czują bezpiecznie. Panuje w niej miła, niemal rodzinna atmosfera.

SZKOŁA PODSTAWOWA W LASZCZYNACH

„Wszyscy jesteśmy sobie potrzebni. Razem łatwiej, radośniej, mądrzej i bezpieczniej”

J. Korczak

Szkoła Podstawowa w Laszczynach jest miejscem, gdzie dyrekcja, nauczyciele i rodzice tworzą dla uczniów środowisko wszechstronnego rozwoju osobowego w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym i duchowym. Nasza szkoła to placówka bezpieczna, przyjazna dzieciom i rodzicom. Naszą „receptą” na udaną współpracę jest: poznanie ucznia i jego środowiska rodzinnego, okazywanie zrozumienia i troski. Oferuje pomoc i pokazuje sposoby radzenia sobie z problemami. Otaczamy dzieci opieką i zapewniamy wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną – przygotowaną do pracy z nimi.

Nasi nauczyciele posiadają dodatkowe kwalifikacje w zakresie terapii pedagogicznej oraz autyzmu. Organizujemy zajęcia dodatkowe (korekcyjno-kompensacyjne, kółka zainteresowań: teatralne, sportowe, zajęcia z programowania i wiele innych). Uczymy posługiwać się językiem angielskim, który otwiera nowe horyzonty, już od najmłodszych lat.

Proponujemy uczniom udział w rozmaitych projektach i przedsięwzięciach takich jak: „Szlachetna paczka”, „Program dla szkół”, „Ratujemy i uczymy ratować”, „Góra grosza”. Zbieramy nakrętki, baterie, makulaturę oraz dokarmiamy zimą -ptaki.

Oazą ciszy naszej szkoły jest biblioteka, która stanowi centrum kultury i zdobywania wiedzy. Wzbogacana jest o najnowsze pozycje książkowe, zakupione w ramach rządo-

wych projektów: „Książki Naszych Marzeń” i „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”.

Uczniowie naszej szkoły mają dostęp do świetlicy, która jest miejscem przyjaznym, przestronnym i kolorowym. Czynna codziennie od 13:00 do 16:00. Można tu miło spędzić czas, na nauce i zabawie. Nauczyciele pomagają dzieciom odrabiać prace domowe, wykonują różnorodne prace plastyczne, zapewniają bezpieczeństwo.

Nasi uczniowie zdobywają wiedzę w kolorowych i bogato wyposażonych salach lekcyjnych, np. w najnowsze tablice interaktywne zakupione w ramach programu „Aktywna tablica”.

Szkoła dysponuje również pracownią komputerową, placem zabaw oraz boiskiem szkolnym o nawierzchni trawiastej typu „Orlik”.

ZESPÓŁ SZKÓŁ W GRODZISKU DOLNYM

Albert Camus powiedział: „Szkoła przygotowuje do życia w świecie, który nie istnieje”, czyli takim świecie, który nastanie dopiero po tym, gdy uczniowie opuszczą jej mury. Myśląc o rozwoju szkoły, powinniśmy ją postrzegać właśnie przez pryzmat tych słów. Czy za-

tem Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Grodzisku Dolnym potrafi nadążyć za współczesnym światem i przygotować uczniów do wejścia w dorosłość? Czy dostrzega potrzeby młodego człowieka i przygotowuje go do sprostanania wymaganiom XXI wieku? Dlaczego to szkoła

warta uwagi uczniów i rodziców? Analiza wszystkich obszarów szkoły potwierdza, że rozwija ona kompetencje kluczowe niezbędne do życia w współczesnym świecie. Jak rozwija? Na pewno szkoła w Grodzisku Dolnym to placówka, w której uczniowie zdobywają

wiedzę i umiejętności na lekcjach, zajęciach dodatkowych, wyjazdach, ale też angażując się w wolontariat, ucząc mediacji czy występując przed szerszą publicznością. To szkoła, która ciągle szuka nowych rozwiązań.

EDUKACJA I SPORT

Edukacja w naszej szkole zaczyna się już od najmłodszych lat, ponieważ dzieci w wieku 3-6 lat mają możliwość uczęszczania do przedszkola, którego głównym zadaniem jest przygotowanie do samodzielności poprzez budowanie poczucia własnej wartości. Przedszkole tworzy zespół oddanych edukacji przedszkolnej specjalistów. Każdą grupą opiekuje się wychowawca i pomoc nauczyciela. To oni poprzez nowoczesne metody pracy rozwijają kreatywność maluchów. W przedszkolu dzieci uczą się języka angielskiego, mają zajęcia z rytmiki i religii. Są również otoczone opieką pedagoga i logopedy. Niewątpliwym atutem jest nowy plac zabaw oraz znakomita, domowa kuchnia w formie śniadań, obiadów dwudaniowych i podwieczorków.

Co jest natomiast atutem szkoły? Wysoki poziom nauczania. Należy stwierdzić, że lekcje w naszej szkole przygotowują dobrze do egzaminu końcowego, dzięki któremu uczniowie mogą wybrać wymarzoną szkołę. Potwierdzeniem są wyniki w 9 stopniowej skali staninowej, która odpowiada na pytanie, jaką pozycję zajmuje wynik osiągnięty przez szkołę na tle wyników uzyskanych przez wszystkich piszących uczniów. Wyniki przedstawiają się następująco:

-egzamin gimnazjalny: matematyka – stanin 7, język polski – stanin 6, historia i wos – stanin 6, język angielski – stanin 4, język niemiecki – stanin 6,
-egzamin ośmioklasisty: język polski – stanin 7, matematyka – stanin 6, język angielski – stanin 5, język niemiecki – stanin 4.

Młodzi ludzie rozwijają się, uczęszczając na kółka zainteresowań, które pozwalają na zagłębianie się w atrakcyjne obszary ulubionych dziedzin wiedzy. Nasza szkoła zaczęła się wyróżniać w dziedzinie robotyki. Wyposażenie w moduły do nauki programowania i robotyki na poziomie podstawowym i zaawansowanym (Lego WeDo 2.0 i

Lego Mindstorms) pozwala na prowadzenie profesjonalnych zajęć z zakresu budowy i programowania robotów. Warty uwagi jest też teatr dla młodszych i starszych. Przygotowanie spektaklu często poprzedzone jest warsztatami z aktorami, aby oszlifować talenty aktorskie. Nasi uczniowie są już rozpoznawani na cyklicznych konkursach i chwaleni za umiejętności. Potwierdzeniem są osiągnięcia w konkursach na szczeblu gminnym, powiatowym, wojewódzkim, a nawet ogólnopolskim. Szkoła ma osiągnięcia w kategorii recytacji, inscenizacji, wiedzy historycznej czy robotyki. To efekt zaangażowania uczniów i nauczycieli oraz często ciężka praca w godzinach popołudniowych. Natomiast jeżeli dostrzegamy jakieś trudności edukacyjne albo społeczne, staramy się w miarę możliwości udzielać pomocy. Możemy zaoferować pomoc podczas zespołów dydaktyczno – wyrównawczych, zajęć korekcyjno – kompensacyjnych oraz w formie indywidualizowanej ścieżki kształcenia, a także wsparcie pedagoga.

Uzupełnieniem tych wszystkich działań są wycieczki edukacyjne i krajoznawcze, które mają też znaczny wpływ na rozwój młodego człowieka. Nieobce naszym dzieciom są wizyty w kinie, teatrze, muzeum czy podróż w góry i nad morze. To czas na poszerzenie horyzontów myślowych, ale też nabywanie kompetencji społecznych. Szkoła może też się pochwalić osiągnięciami w dziedzinie sportu. Uczniowie wyróżniają się w lekkooletyce i piłce ręcznej, zajmując wysokie miejsca w województwie.

DZIAŁANIA WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNE

W naszej szkole podejmowane są też działania, zgodnie z najnowszymi zaleceniami MEN, odnośnie pomocy psychologiczno-pedagogicznej na miarę możliwości szkoły. Oprócz działań ujętych w szkolnym programie wychowawczo – profilaktycznym placówka nawiązuje współpracę ze specjalistami w różnych obszarach. Udało się przeprowadzić badania pod kątem ryzyka depresji. Pomocy w tym trudnym, ale ważnym temacie udzielił Wójt Gminy Grodzisko Dolne, pan Jacek Chmura, który pomógł nawiązać szkole wspól-

pracę z pracownikami naukowymi UMCS w Lublinie, m.in. panią doktor Agnieszką Lewicką-Zelent, a także pomógł zdobyć na ten cel środki finansowe. Wyniki zostały opracowane przez zespół pracowników naukowych – psychologów UMCS w Lublinie. Wnioski z badań przekazano rodzicom, a ogólne zalecenia dla szkoły zostały skierowane do analizy i wdrożenia przez szkolnych specjalistów oraz nauczycieli przy wsparciu poradni psychologiczno-pedagogicznej. Co roku klasy 4 i klasy 7 są objęte wsparciem w ramach programu „Odczuwaj, Ufaj, Mów”, który dotyczy problematyki związanej z właściwym nawiązywaniem relacji międzyludzkich. Pomaga on konstruować młodym ludziom sposoby budowania relacji na fundamentach zaufania, szczerzej rozmowy i akceptacji dla uczuć własnych, jak i innych ludzi, a treści i metody przekazu uwzględniają standardy profilaktyki zintegrowanej. Kolejnym atutem szkoły są mediacje rówieśnicze i porozumienie bez przemocy. Te zagadnienia od tamtego roku zostały wpisane w działania wychowawcze i profilaktyczne naszej szkoły, ponieważ mediacje rówieśnicze zyskują obecnie na znaczeniu, są sposobem na rozwiązywanie konfliktów z zaangażowaniem stron konfliktu, przy pomocy mediatorów- rówieśników oraz dorosłych mediatorów. Szkoła może się pochwalić nie tylko 3 dorosłymi mediatorami, ale po całorocznym szkoleniu prowadzonym przez pracowników Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Leżajsku mamy mediatorów dziecięcych. Każdego roku podejmowane są ciekawe inicjatywy w ramach obchodzonego w ponad 100 krajach na całym świecie Dnia Bezpiecznego Internetu. Ma to na celu przede wszystkim inicjowanie i propagowanie działań na rzecz bezpiecznego dostępu dzieci i młodzieży do zasobów internetowych, zaznajomienie rodziców, nauczycieli i wychowawców z problematyką bezpieczeństwa online oraz promocję pozytywnego wykorzystywania internetu. Częścią tego przedsięwzięcia są warsztaty profilaktyczne w ramach kampanii społecznej „Mój smartfon, mój mały świat – klikam z głową”, która przybliżyła dzieciom sposoby bezpiecznego poruszania się w kolorowym świecie internetu, bez

narażania siebie i rodziców na przykre konsekwencje. Co roku w przedszkolu i klasach I-III odbywa się cykl szkoleń z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej i bezpieczeństwa w szkole i poza nią. Te zajęcia prowadzą uczniowie klasy najstarszej w szkole. Głównym ich celem jest to, by już najmłodszy nabywali praktycznych umiejętności i oswajali się z ideą pomagania innym. Maluchy w formie zabaw wyrabiają odruch sięgania po telefon i dzwonięcia po pogotowie czy powiadomienia jakiejś osoby dorosłej. Uczą się na fantomie, jak udzielić tej pomocy praktycznej. Oprócz zajęć z pomocy przedmedycznej uczniowie prowadzą szkolenia o bezpiecznych wakacjach, na których poruszają tematy bezpieczeństwa nad wodą, przypominają zasady bezpieczeństwa podczas prac polowych i zasady bezpiecznego poruszania się po drogach. Najlepszą formą profilaktyki jest aktywny udział w działaniach mających na celu przeciwdziałanie określonym zachowaniom, dlatego nauczyciele przygotowują profilaktyczne spektakle. Wystawiliśmy „Pamiętnik narkomanki” oraz dramy profilaktyczne: „Upiorna reklama” i „Jak mediacja zmieniła okrutny bieg zdarzeń”. Przedstawienia na podstawie autorskich scenariuszy. Tematyka tych spektakli nie jest łatwa, ale na pewno uczula na zagrożenia współczesnego świata.

POMOC POTRZEBUJĄCYM

Mocną stroną szkoły jest wolontariat.

Co roku w działania na rzecz pomocy innym zaangażowanych jest kilkadziesiąt młodych ludzi należących do Szkolnego Koła Wolontariatu, w ramach którego ma swoją działalność Szkolne Koło Caritas i Samorząd Uczniowski. To oni pieką i sprzedają babeczki, organizują kiermasz pierniczków czy kremówek papieskich, zbierają w sklepach żywność potrzebną do paczek świątecznych, a wszystko to dla osób potrzebujących. Dzieci włączają się w różne akcje. Trzeba jeszcze wymienić inicjatywę „Napisz list do chorego dziecka”, podczas której młodzi ludzie nie tylko wykonują samodzielnie kartki świąteczne, ale też piszą osobiste listy do swoich chorych rówieśników oraz przygotowują upominki. Uczniowie, poznając często dramatyczne historie dzieci i młodzieży, uczą się wrażliwości, współczucia i miłości bliźniego. Dużym zainteresowaniem cieszy się akcja „Plac zabaw za grosze”, z której pieniądze przeznaczone są na plac zabaw dla dzieci w Republice Południowej Afryki. Są też zbiórki makulatury, z których dochód ma szczytny cel, np. budowa studni w Afryce. Włączamy się też w inne akcje: „Bożonarodzeniowa kartka dla misji”, pomoc dzieciom z Madagaskaru, Misijną Adopcję Serca. W coroczny piknik rodzinny, który organizowany jest przez Szkolne Koło Caritas w celach charytatywnych, angażują się nauczyciele, rodzice i dzieci. Dużo pracy, ale też dużo radości. Wolontariusze tego koła pomagają również w organizacji Powiatowego Pikniku z okazji Dnia

Godności Osoby Niepełnosprawnej.

SZKOŁA W ŚRODOWISKU

Szkoła współpracuje z różnymi instytucjami z terenu gminy i powiatu. W wyniku współpracy z Ośrodkiem Kultury w Grodzisku Dolnym młodych aktorów z naszej szkoły można zobaczyć na scenie podczas różnych uroczystości: Gminnego Dnia Babci i Dziadka, Dnia Matki, spotkań świątecznych, pikniku patriotycznego czy Dnia Teatru. Zainteresowani teatrem pamiętają wieczorne spektakle. Aktorzy goszczą też na deskach Ośrodka Kultury w Giedlarowej. Uczniowie włączają się w akcje organizowane przez Gminną Bibliotekę Publiczną „Cała Polska czyta dzieciom”, przygotowując czytanie z elementami inscenizacji oraz zabawy ruchowe i pobudzające myślenie. Zawsze są bardzo dobrze odbierani przez widzów i nagradzani gromkimi brawami.

PRZYSZŁOŚĆ

Rozpoczął się nowy rok szkolny 2019/2020. Będzie dla szkoły to rok nowych wyzwań, które na pewno znacząco wpłyną na rozwój dzieci. Dzień każdego ucznia będzie bogatszy o zajęcia dodatkowe z różnych dziedzin. W tym roku oferta szkoły jest bardzo bogata w tym zakresie. Po lekcjach dla chętnych dostępne są zajęcia dodatkowe:

-dla klas I-III: kółko czytelniczo – plastyczne, kółko teatralno – taneczne „Grać i tańczyć każdy może”, kółko ma-

tematyczne „Od cyferki zaczynamy”, kółko artystyczne;

-dla klas IV-VI: kółko matematyczne „Matematyczne potyczki” oraz „NIE-nudna matematyka”, kółko historyczne „Ziemia grodziska dawniej i dziś”, kółko języka angielskiego „Uczymy się gramatyki metodą projektów” oraz „Poznajemy kraje anglojęzyczne”, kółko „Odkrywców ścieżek fizyki”, „Eksperyment przyrodniczy”, kółko polonistyczne „Bawimy się słowami”, kółko literackie „Klub Młodego Polonisty”, kółko teatralne „Bliskie spotkania ze sceną”, kółko przygotowujące do certyfikatu „Z niemieckim w świat”, robotyka zaawansowana, robotyka podstawowa, zajęcia sportowe z piłki ręcznej i siatkowej, gimnastyka sportowo – akrobatyczna, sks, chór szkolny z zespołem instrumentalnym.

Nie pozostawiamy też bez pomocy uczniów, którzy potrzebują naszego wsparcia. Proponujemy zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i korekcyjne – kompensacyjne. Zaczynają też swoją działalność mediatorzy, którzy w tamtym roku uzyskali certyfikat, a chętni uczniowie z klas szóstych mogą uczest-

niczyć w zajęciach przygotowujących do uzyskania certyfikatu mediatora. W tym zakresie szkoła nadal współpracuje z Poradnią Psychologiczną – Pedagogiczną, której pracownicy prowadzą zajęcia warsztatowe z naszymi mediatorami. Stoimy też przed nowymi wyzwaniami związanymi z nawiązaniem współpracy z szkołą hiszpańską CEIP GÓMEZ MORENO. Otrzymane dofinansowanie na projekt „Metoda projektu naszym sposobem na wyrównanie szans edukacyjnych” realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, projektu „Ponadnarodowa mobilność uczniów” pozwoli na wprowadzenie nowatorskich rozwiązań w szkole podpatrzonych w szkole hiszpańskiej podczas 2 tygodniowych wyjazdów do Hiszpanii. Każdy z uczniów zaangażowanych w projekt będzie uczestniczył w przygotowawczych zajęciach języka angielskiego, robotyki i laboratorium przyrodniczym, w ramach którego uczniowie wyjadą na zajęcia prowadzone przez pracowników Politechniki Rzeszowskiej. Uczestnicy projektu będą też uczestniczyć w jednym wyjeździe do

CEIP GÓMEZ MORENO. Otrzymaliśmy również dofinansowanie na dwuletni projekt „Szkoła przyszłości” w ramach programu Erasmus+ Edukacja szkolna- akcja 2. W tym przypadku nastąpi wymiana między szkołami: polską i hiszpańską. Nie tylko uczniowie naszej szkoły będą wyjeżdżać, ale my też będziemy gościć uczniów z Hiszpanii. Podczas tych mobilności na uczniów czekają zajęcia obowiązkowe i pozalekcyjne. Na pewno będą to nowe znajomości, nowe doświadczenia, ale też rozwój wielu kompetencji. Nauczyciele w tym roku wezmą udział w kolejnym projekcie pod kątem uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych w ramach akcji KA1 „Mobilność kadry edukacji szkolnej” w obszarze edukacji szkolnej. Pozwoli to na nowe spojrzenie na takich uczniów i próba wprowadzenia nowatorskich rozwiązań w szkole. Na pewno szkoła w Grodzisku Dolnym to placówka, w której uczniowie zdobywają wiedzę i umiejętności niezbędne do zaistnienia we współczesnym świecie. Nauczyciele podejmują wyzwanie, które stawia przed nimi Albert Camus. Są nowatorscy i kreatywni.

ZESPÓŁ SZKÓŁ IM. PROF. FRANCISZKA LEJI W GRODZISKU GÓRNYM

Zespół Szkół im. prof. Franciszka Leji w Grodzisku Górnym to wyjątkowa szkoła, która oprócz obowiązkowych zajęć, oferuje szeroki wachlarz zajęć dodatkowych, przedmiotowych kół zainteresowań i wycieczek edukacyjnych.

Przy szkole funkcjonuje Regionalne Centrum Robotyki Szkolnej, w którym prowadzone są zajęcia budowy i programowania mobilnych robotów w ramach Szkolnego Koła Robotyki. Od jedenastu lat uczniowie naszej szkoły mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań związanych z nowymi technologiami. Adepti Szkolnego Koła Robotyki odnoszą znaczące sukcesy w kraju i za granicą w konkursach robotyki: TopBot, Mój Robot, RoboSumo, First Lego League oraz Botball. Przez pięć lat z rzędu uczestniczyli w Finałach Światowych Konkursu Robotyki Botball w USA.

Od 2014 roku w Zespole Szkół organizowany jest Międzynarodowy Turniej Robotyki „GG Robot”, a od 2017 roku je-

steśmy współorganizatorami Kuratorskiego Konkursu Budowy i Programowania Robotów „GG ROBOT”.

W bieżącym roku uczniowie: Agnieszka Pytel i Paweł Danak z Koła Robotyki w Zespole Szkół im. prof. Franciszka Leji w Grodzisku Górnym otrzymali powołanie do Reprezentacji Narodowej WorldSkills Poland na mistrzostwa świata w zakresie umiejętności zawodowych WorldSkills KAZAŃ 2019. To ogromne wyróżnienie.

Nasi zawodnicy startowali w kategorii juniorskiej Robotyka Mobilna w dniach 19 – 28 sierpnia w Kazaniu w Rosji pod opieką Lidera Zespołu konkurencji juniorskiej WorldSkills Poland Romana Matuszka oraz Eksperta konkurencji Robotyka Mobilna Jakuba Polańskiego – wychowanka Koła Robotyki w Grodzisku Górnym.

Ponadto szkoła realizuje szereg projektów edukacyjnych (POKL, ERASMUS+, POWER) ze środków unijnych, w ra-

mach których oferuje liczne zajęcia pozalekcyjne i atrakcyjne wyjazdy zagraniczne.

Stawiamy na podnoszenie kompetencji językowych uczniów. Podczas zajęć języka angielskiego metodą CALLANA uczniowie przelamują barierę językową i doskonałą umiejętność porozumiewania się w tym języku. Realizowany jest także projekt „Angielski na scenie”, w ramach którego uczniowie uczestniczą w niestandardowych zajęciach języka angielskiego z elementami teatru oraz warsztatach teatralnych prowadzonych przez profesjonalistów z Akademii Aktorskiej ARTYSTA z Rzeszowa. Nauczyciele języka niemieckiego z kolei współpracują z instytucją promującą znajomość języków obcych Goethe-Institut, która wspiera szkołę podczas organizowania konkursów języka niemieckiego, a także umożliwi naszym podopiecznym zdobycie uznanego na całym świecie certyfikatu Fit in Deutsch.

Szkoła dba o wszechstronny rozwój uczniów, kształtuje młode charaktery oraz cnotę polegającą na bezinteresownym niesieniu pomocy potrzebującym w ramach działalności Szkolnego Koła CARITAS. Wolontariusze pod opieką pani Barbary Sołgi biorą udział w licznych akcjach charytatywnych wspierając tym samym nie tylko potrzebujących ze środowiska lokalnego, ale także Podkarpackie Hospicjum dla Dzieci z siedzibą w Rzeszowie. Na pomoc ze strony naszych uczniów mogą również liczyć potrzebujący z Afryki, dla których organizowane są zbiórki makulatury na studnie w Sudanie oraz zbiórki okularów dla słabowidzących mieszkańców Togo. Dla dobra podopiecznych szkoła współpracuje także z zewnętrznymi instytucjami takimi jak: Komenda Powiatowa Policji w Leżajsku, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna czy Sąd Rejonowy w Leżajsku. W ramach tej współpracy do szkoły zapraszani są specjaliści dzie-

lący się swoją wiedzą i doświadczeniem w różnych ważnych dla bezpieczeństwa i właściwego rozwoju dzieci i młodzieży kwestiach. W budynku szkoły dla uczniów chcą-

ych rozwijać swoje zainteresowania artystyczne prowadzone są zajęcia instrumentalne i wokalne przez Szkołę Muzyczną YAMAHA z Rzeszowa. Dołącz do naszego zespołu!

Wybory do Sejmu i Senatu

W dniu 13 października odbędą się Wybory do Sejmu i Senatu, w których będziemy wybierać 460 posłów i 100 senatorów.

Wybierając się do lokalu wyborczego należy pamiętać, by zabrać ze sobą dowód osobisty, który należy okazać komisji wyborczej.

INFORMACJA DLA WYBORCÓW

Głosować korespondencyjnie mogą wyborcy posiadający orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w tym także wyborcy posiadający orzeczenie organu rentowego o: 1) całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji; 2) całkowitej niezdolności do pracy; 3) niezdolności do samodzielnej egzystencji; 4) o zaliczeniu do I grupy inwalidów; 5) o zaliczeniu do II grupy inwalidów; - a także osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.

Zamiar głosowania korespondencyjnego powinien zostać zgłoszony do Komisarza Wyborczego w Rzeszowie I najpóźniej do dnia 30 września 2019r.

Głosować przez pełnomocnika mogą wyborcy, którzy najpóźniej w dniu głosowania ukończą 75 lat lub posiadający orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w tym także wyborcy posiadający orzeczenie organu rentowego o: 1) całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji; 2) całkowitej niezdolności do pracy; 3) niezdolności do samodzielnej egzystencji; 4) o zaliczeniu do I grupy inwalidów; 5) o zaliczeniu do II grupy inwalidów; - a także osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.

Wniosek o sporządzenie aktu pełnomocnictwa powinien zostać złożony do Wójta Gminy Grodzisko Dolne najpóźniej do dnia 4 października 2019r.

Informacje w sprawach rejestru wyborców i spisu wyborców, udzielania pełnomocnictwa, głosowania korespondencyjnego oraz zaświadczeń o prawie do głosowania można uzyskać w Urzędzie Gminy w Grodzisku Dolnym, pokój nr 4 (parter) albo pod nr telefonu: (17) 2436003 w. 142.

Głosujący dostaną dwie karty do głosowania. Na jednej (wybory do Sejmu) będą listy komitetów z nazwiskami kandydatów, na drugiej (wybory do Senatu) znajdować się będą kandydaci ułożeni w kolejności alfabetycznej. W przypadku wyboru do Sejmu **głosujemy tylko na jedną listę kandydatów poprzez umieszczenie na karcie do głosowania znaku „X”** w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego z kandydatów tej listy. Przy wyborach do Senatu pamiętajmy, iż **głosujemy tylko na jednego kandydata poprzez umieszczenie na karcie do głosowania znaku „X”**.

Głosowanie odbywać się będzie od godz. 7.00 do godz. 21.00.

Więcej informacji o wyborach na stronie www.pkw.gov.pl

SB

Drogi ze wsparciem środków z Funduszu Dróg Samorządowych

16 września Starosta Leżajski Marek Śliż odebrał z rąk wojewody podkarpackiego promesę na dofinansowanie zadań w ramach Funduszu Dróg Samorządowych. Kwota przyznanej dotacji to ponad 17 mln zł.

W ramach udzielonego wsparcia finansowego w powiecie leżajskim przebudowane zostaną cztery drogi powiatowe, w tym jedna droga nr 1267R, znajdująca się na terenie Gminy Grodzisko Dolne, relacji Wólka Grodziska – Kopanie Żołyńskie.

Kosztorysowa wartość drogi to ponad 9,2 mln zł, z czego dofinansowanie z Funduszu Dróg Samorządowych stanowi 50% wartości inwestycji. Pozostała

brakującą kwotę dokładają z własnych środków Powiat Leżajski i Gmina Grodzisko Dolne.

Wyżej wymienione zadanie będzie realizowane na odcinku 3,3 kilometra drogi i polegać będzie na wymianie nawierzchni drogi, budowie chodników i

kanalizacji deszczowej oraz przebudowie dwóch obiektów mostowych.

Jeśli warunki atmosferyczne będą sprzyjające, możliwe że pierwsze prace w terenie ruszą jeszcze w tym roku. Inwestorem zadania jest Powiat Leżajski.

MH

Zrealizowano kolejny etap rozbudowy sieci wod.-kan. w gminie

W 2017 roku Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Grodzisku Dolnym złożyło do Podkarpackiego Urzędu Marszałkowskiego wniosek o przyznanie dotacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, na realizację inwestycji budowy i rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Laszczyny i Grodzisko Dolne, wraz z rozbudową sieci wodociągowej w Zmysłówce. Wniosek uzyskał pozytywną ocenę i w październiku 2017 roku spółka podpisała z Samorządem Województwa Podkarpackiego umowę o przyznanie dotacji w wysokości 1 495 371, 00 zł.

Po rozstrzygnięciu przetargu na wiosnę 2018 roku ruszyły roboty w terenie związane z rozbudową sieci kanalizacyjnych w Laszczynach i Grodzisku Dolnym oraz budowy nowego odcinka wodociągu w Zmysłówce. W ramach projektu w Laszczynach wybudowano odcinek sieci kanalizacyjnej o długości 7536,95 mb, osiem przepompowni ścieków, w

tym dwie przydomowe. Całość poniesionych kosztów na wykonanie tego odcinka wyniosła 2 583 981,79 zł. W Grodzisku Dolnym wybudowano odcinek sieci kanalizacyjnej o długości 1035mb. Całość poniesionych kosztów to 251 535,00 zł. Natomiast w Zmysłówce wybudowano odcinek sieci wodociągowej o długości 258mb. Koszt wykonania tego zadania wyniósł 37 515,00zł. Zadanie w Laszczynach wykonała firma LISBUD z Pstrągowej, natomiast za zadania w Grodzisku Dolnym i Zmysłówce odpowiedzialna była firma SANITEX z Tryńczy.

Aby sfinansować wszystkie prace związane z budową sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, PGK Sp. z o.o. w Grodzisku Dolnym pozyskało dwie preferencyjne pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie na łączną kwotę 2 305 298,20 zł.

Jak podkreśla Prezes Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Grodzisku Dolnym, Marek Ordyczyński, spółka realizując projekt rozbudowy sieci kanalizacji

sanitarnej i wodociągowej wzięła na siebie dużą odpowiedzialność zarówno po stronie merytorycznej, dotyczącej sprawniej realizacji unijnego projektu, jak i finansowej bo odpowiada finansowo za całość realizowanego zadania. Nigdy wcześniej spółka nie realizowała tak dużego projektu - mówi Prezes PGK - ale chcę podkreślić, że szczególnie w sprawach proceduralnych jak na przykład przy organizacji przetargu bardzo pomogli nam Pracownicy Urzędu Gminy w Grodzisku Dolnym. Radni Rady Gminy Grodzisko Dolne podjęli też uchwałę o corocznym zwiększaniu kapitału zakładowego spółki w wysokości poniesionych kosztów spłaty zaciągniętych przez spółkę pożyczek.

Na dzień 18 września br. do kanalizacji wpięto się 15 nowych odbiorców, a pracownicy spółki prowadzą rozmowy z kolejnymi mieszkańcami zainteresowanymi do podłączenia się. Spółka, która w ostatnim czasie zakupiła własną koparkę przygotowuje indywidualne wyceny kosztów przyłączeń i jest zainteresowana ich wykonywaniem.

MH

Nabór wniosków do programu „Mój Prąd”

23 lipca 2019r. ogłoszono program dofinansowania instalacji fotowoltaicznych w Polsce „Mój Prąd”. Głównym jego celem jest zwiększenie produkcji energii z mikroźródeł fotowoltaicznych. Dofinansowanie obejmuje do 50% kosztów instalacji i wynosi nie więcej niż 5 tys. zł.

Program skierowany jest do gospodarstw domowych oraz osób, które dotychczas nie korzystały z żadnego dofinansowania do instalacji fotowoltaicznych. Termin ogłoszenia naboru i początek przyjmowania wniosków planowany jest na przełomie sierpnia i września 2019 roku. Wnioski te dostępne są na stronach Ministerstwa Energii, Ministerstwa Środowiska oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Wnioski należy składać w formie papierowej do siedziby NFOSiGW. Należy je złożyć po zakupie i montażu paneli oraz po podpisaniu umowy z dystrybutorem energii. Poniesione przed dniem ogłoszenia programu (23 lipca 2019 r.) koszty nie mogą zostać zakwalifikowane do zwrotu.

Więcej szczegółów dot. programu można znaleźć na stronie <https://www.bip.wfosigw.rzeszow.pl/index.php/doradztwo-energetyczne/863-program-moj-prad>

źródło: WFOŚiGW

Zgłoszenia usterek i awarii kotłów na biomasę, instalacji kolektorów słonecznych i pomp ciepła

W związku z odbiorem końcowym oraz zapisami umowy dotyczącej inwestycji pn. „Montaż i instalacja odnawialnych źródeł energii na budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Grodzisko Dolne i Miasto Leżajsk” w zakresie obowiązującej gwarancji, informujemy, że usterki instalacji prosimy zgłaszać do Urzędu Gminy Grodzisko Dolne dzwoniąc pod nr (17) 242 82 65 (wew. 231,233), osobiście (pokój nr 13) lub mailowo: serwis@grodziskodolne.pl

Instalacje fotowoltaiczne. Informacja w sprawie inwerterów

Wójt Gminy Grodzisko Dolne informuje wszystkich mieszkańców, którzy uczestniczą w projekcie „Montaż i instalacja odnawialnych źródeł energii na budynkach mieszkalnych na terenie gmin Grodzisko Dolne i Miasto Leżajsk”, że termin realizacji przedmiotu zamówienia, tj. montażu kompletnego systemu instalacji fotowoltaicznych na terenie Gminy Grodzisko Dolne oraz Miasta Leżajsk, ustalony na dzień 16.08.2019r. nie został dotrzymany przez Wykonawcę wybranego w postępowaniu przetargowym na realizację tego zadania.

Z informacji uzyskiwanych na bieżąco od Wykonawcy – firmy „ML System” główną przyczyną niedotrzymania w/w terminu jest brak posiadania w magazynach własnych istotnego elementu instalacji tj. inwertera, urządzenia którego głównym zadaniem jest zamiana prądu stałego, wyprodukowanego przez panele fotowoltaiczne na prąd zmienny, który użytkownik wykorzystuje w domu, a nadwyżkę przesyła do sieci energetycznej.

Wykonawca nie jest producentem tego urządzenia. Obecnie oczekuje na dostawę tych urządzeń od austriackiej firmy „Fronius”. Zgodnie z treścią pism Wykonawcy realizacja przedmiotu zamówienia planowana jest do końca listopada br. Niemniej jednak Wykonawca zapewnia, że będzie sukcesywnie uzupełniał instalacje o wspomniany wyżej inwerter, zgodnie z harmonogramem dostaw tego urządzenia od producenta, tak aby maksymalnie skrócić termin realizacji montażu instalacji. Gmina Grodzisko Dolne jak i Miasto Leżajsk nie może na chwilę obecną w żaden sposób przyspieszyć procesu zakończenia realizacji projektu, ponieważ opóźnienia związane są z występowaniem przyczyn nie leżących po stronie jednostek samorządów terytorialnych. Mieszkańców prosimy o cierpliwość i wyrozumiałość.

Adam Chmura

Szkolenia pt. „Rozwijamy Kompetencje Cyfrowe w Gminie Grodzisko Dolne” rozpoczęte

10 września br. gmina rozpoczęła szkolenia z zakresu podnoszenia kwalifikacji cyfrowych mieszkańców Gminy Grodzisko Dolne. Jako pierwsi zostali przeszkoleni podopieczni Środowiskowego Domu Samopomocy w Zmysłówce i w Laszczynach.

Grupy składały się z 12 uczestników, którzy poszerzyli swoje wiadomości w zakresie działań w sieciach społecznościowych.

Nabór uczestników prowadzony jest przez cały okres prowadzenia szkoleń tj. 31 grudnia 2019r. A, więc zachęcamy osoby zainteresowane zdobyciem nowych umiejętności komputerowych do udziału w projekcie. Oferta szkoleniowa jest bardzo bogata. Obejmuje 7 bloków tematycznych:

1. „Rodzic w Internecie”,
2. „Mój biznes w sieci”,
3. „Moje finanse i transakcje w sieci”,

4. „Działam w sieciach społecznościowych”,
5. „Tworzę własną stronę internetową (blog)”,
6. „Rolnik w sieci”,

7. „Kultura w sieci”.

Uczestnikami szkoleń mogą być osoby w wieku od 25 do 74 lat, w tym osoby z niepełnosprawnościami.

MR

Kolejne etapy prac za GOK-iem

Na placu za Ośrodkiem Kultury w Grodzisku Dolnym trwają prace związane z realizacją projektu pn. „Zagospodarowanie terenu rekreacyjno-wypoczynkowego o charakterze kulturotwórczym obejmującym następujące elementy: ciągi spacerowe, elementy małej architektury, zieleń parkowa, place zabaw oraz oświetlenie terenu i instalacja chłodzenia mgłą wodną”. Na rozbudowę lokalnej infrastruktury gmina otrzymała 500 tys. zł dofinansowania z PROW na lata 2014-2020.

W ramach przedsięwzięcia wykonawca zakończył kolejny etap prac polegający na przyłączeniu kanalizacji deszczowej, wykonał instalacje

pod zmgławiacze oraz zamontował studnie rewizyjne. Z informacji otrzymanych od kierownika budowy wynika, że w 80% wykonano ciągi pieszce oraz trwają roboty ziemne, polegające na uformowaniu skarp i nasypów. Wykonana została instalacja elektryczna pod oświetlenie. Zakres przewidzianych do wykonania robót obejmuje także poprawę estetyki tego miejsca, poprzez utworzenie terenów zielonych obsianych trawą i ozdobnymi krzewami typu platany, berberysy, derenie białe, tawuły japońskie i trzmieliny.

MH

Modernizacja dróg poscaleniowych rozpoczęta

Gmina podpisała umowę na wykonanie modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych w miejscowości Grodzisko Górne i Wólka Grodziska. Realizacją inwestycji zajmie się firma REMET-BUILDING z Łowiska, która za kwotę 98 tys. zł wykona niemal kilometr nawierzchni tłuczniowej wraz z wyprofilowaniem drogi.

W zakres zadania wchodzi wykonanie dróg dojazdowych do gruntów rolnych w miejscowości Grodzisko Górne – o łącznej długości 620 mb. i miejscowości Wólka Grodziska – o długości 330 bm. Planowany termin zakończenia prac związanych z modernizacją dróg to 31 października 2019r.

Podopieczni Dziennego Domu Pomocy wzięli udział w Narodowym Czytaniu

Narodowe Czytanie to polska akcja społeczna propagująca znajomość literatury narodowej, polegająca na publicznym, wspólnym czytaniu z mieszkańcami fragmentów poszczególnych dzieł. Wydarzenie zostało za inaugurowane w 2012 r. przez prezydenta RP Bronisława Komorowskiego. Podstawowym celem przedsięwzięcia jest popularyzacja czytelnictwa, zwrócenie uwagi na potrzebę dbałości o polszczyznę oraz wzmocnienie poczucia wspólnej tożsamości. W tym roku wybrano **NOWELE POLSKIE**.

Grodziska odsłona tego wydarzenia przygotowana przez Gminną Bibliotekę Publiczną odbyła się tym razem gościnnie w Dziennym Domu Pomocy przy GOPS w Grodzisku Dolnym. Świetna interpretacja nowel przez czytających przerywana pieśniami patriotycznymi w wykonaniu podopiecznych DDP stworzyła niesamowitą atmosferę. Zаслушani i rozśpiewani przypomnieliśmy sobie lektury szkolne o społeczności XIX wieku, wrażliwości na krzywdę ludzką, wyrazistych bohaterów, ponadczasowe celne diagnozy społeczne. Składamy serdeczne podziękowania gospodarzom spotkania, panu Andrzejowi Wikierze – kierownikowi GOPS-u i DDP, panu Wojtkowi Wołowcowi - za piękną oprawę muzyczną oraz lektorom: panu Adamowi Chmurze - sekretarzowi Gminy Grodzisko Dolne, pani Urszuli Szpili i Kasi Maik z Dyskusyjnego Klubu Książki działającego w GBP, pani Celestynie Marek i Janinie Fleszar - podopiecznym Dziennego Domu Pomocy, pani Halinie Leji - bibliotekarce z GBP oraz przedstawicielowi najmłodszego pokolenia Jasiowi Kochan ze Szkoły Społecznej w Wólce Grodziskiej.

Krystyna Zagrodzka

Gminna Biblioteka Publiczna w Grodzisku Dolnym oraz filie zapraszają:

- Poniedziałek – Piątek: 9.00 – 18.00
- Sobota (w roku szkolnym): 9.00 – 13.00

Filia w Zmysłowce (budynek Szkoły):

- Wtorek: 11.00 – 18.00
- Środa: 11.00 – 18.00
- Czwartek: 11.00 – 17.00

Filia w Grodzisku Nowym:

- Poniedziałek – Piątek: 15.00 – 20.00

Wspomnienia z wakacji w bibliotece

Jak co roku wakacje minęły i dorosłym, i dzieciom za szybko. Jednak zostały wspomnienia. W tym roku zajęcia wakacyjne dla najmłodszych zorganizowano w Filii Gminnej Biblioteki Publicznej w Zmysłówce. Spotkania rozpoczęła wizyta pszczelarzy- państwa Elżbiety i Tadeusza, dla których pszczoły i pszczelarstwo to pasja i powołanie.

Podczas spotkania młodzi uczestnicy zdobyli cenne informacje i ciekawostki z życia pszczoł. Dowiedzieli się, czym się żywią, jak zimują i wreszcie jak powstaje miód. Z uwagą słuchali o właściwościach różnych odmian miodu i o tym, jak go stosować. Mogli też z bliska obejrzeć przyrządy pszczelarza - ramkę, dymkę, specjalny kapelusz. Spotkanie zostało oczywiście zakoń-

czony degustacją słodkiego miodziku. Kolejny temat dotyczył książek dla dzieci, na podstawie których zostały nakręcone filmy. Mali czytelnicy dowiedzieli się ciekawostek o ekranizowanych bajkach, odgadywali ich tytuły, słuchali muzyki filmowej, na końcu stworzyli plastyczne portrety bohaterów

z ekranizowanych bajek.

Podczas ostatnich zajęć dzieci wykonały kolorowe pocztówki z pozdrowieniami z wakacji. Czas naszych spotkań dobiegł końca, ale kolejne wakacje już niedługo! Do zobaczenia!

Justyna Krauz

Nie starzeje się ten, kto nie ma czasu

Okazji do wspólnych spotkań grodzkim Seniorom nie brakuje. Najpierw w sierpniu - wyjazd kolejką wąskotorową Pogórzanin z Przeworska do Dynowa, a następnie biesiada.

Zabytkowym pociągiem trasę 46 km pokonuje się w 3 godziny w jedną stronę. Wrażenia jak w czasach młodości na wybieżce szkolnej. Za oknami zmieniający się krajobraz: pola, lasy i piękne widoki, gdzieś pociąg przejeżdża kilka kroków od domów. Pokonuje malownicze mosty i jedyny w Polsce tunel na trasie kolejki wąskotorowej.

Trzygodzinna przerwa pozwoliła na ognisko i wypoczynek nad rzeką San. Jazda w pozbawionych okien wagonach, „letniakach” jest niezwykle przyjemna i warta polecenia.

Pyszne jedzenie, muzyka, śpiewy i dużo śmiechu - tak najkrócej można opisać biesiadę zorganizowaną przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Grodzisku Dolnym wraz z Kołem Gospodyń Wiejskich z Opalenisk z okazji imienin Marii.

Po części oficjalnej przystąpiono do degustacji smakołyków. Był pyszny bigos oraz kielbaski z grilla. Następnie solenizantki zostały obdarowane małymi upominkami i zrobiły sobie wspólne zdjęcie. Przy wspólnym biesiadowaniu spotkali się Seniorzy oraz przedstawiciele Koła

Gospodyń Wiejskich z Gminy. Uczestnicy spotkania bawili się radośnie i wspólnie śpiewali piosenki biesiadne. Zabawa trwała do późnych godzin wieczornych. Dziękujemy Gospodarzom za przygotowanie i serdeczną gościnę.

Agata Kulpa

Turystyka rowerowa w ŚDS

Dnia 4 września 2019 podopieczni Środowiskowego Domu Samopomocy w Laszczynach wraz z opiekunami wzięli udział w „V Rajdzie Rowerowym Szówsko-Radawa”, zorganizowanym przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną – Koło w Jarosławiu.

Celem rajdu było podtrzymanie relacji osób z niepełnosprawnościami z lokalną społecznością, pokonywanie barier oraz promowanie aktywności fizycznej w duchu fair play.

Trasa została wyznaczona na szlaku rowerowym i liczyła 17 kilometrów. Wszyscy uczestnicy dojechali do mety w Radawie, gdzie otrzymali pamiątkowe

medale i upominki. Po zakończeniu jazdy był czas na dzielenie się emocjami, wspólne zdjęcia i gorący posiłek przygotowany przez ćwierćfina-

listę V edycji MasterChef pana Pawła Gradowskiego. Wszyscy miło spędzili czas i z uśmiechem wrócili do domu.

Krzysztof Moskal

Radni czytają dzieciom

W Gminnej Bibliotece Publicznej odbyło się kolejne spotkanie z cyklu „Cała Polska czyta dzieciom”. Czytającymi byli Przewodniczący i Radni Rady Gminy Grodzisko Dolne w osobach: Kazimierz Matuszek, Alicja Trojnar, Józef Nicpoń, Stanisław Kryła i Zbigniew Konieczny.

Zaproszeni goście przeczytali dzieciom bajki z literatury polskiej i obcej, między innymi o przygodach Fenka. Mali słuchacze dowiedzieli się jak należy zachowywać się na ulicy, a także, gdy ktoś ma problemy z wymową czy innymi problemami zdrowotnymi. Radni okazali się bardzo dobrymi lektorami. Przy okazji sprawdzili dzieci z zapamiętywania wydarzeń.

Pan Kazimierz Matuszek rozdał opaski odblaskowe. Pozostali wynagrodzili najmłodszych słodczymi. Na koniec uczniowie ze Szkoły Społecznej z Wólki Grodzkiej zwiedzili bibliotekę i zapoznali się z zasadami korzystania z jej zbiorów. Serdecznie dziękujemy radnym oraz dzieciom za wspólnie spędzony czas.

H.Leja

Dotacja dla stowarzyszenia przyznana

5 tysięcy złotych dotacji na realizację projektu „Wspólne świętowanie” otrzymało Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Wólka Grodziska. To kolejne pieniądze jakie trafią do społeczności mieszkańców Wólki Grodzkiej dzięki aktywności stowarzyszenia.

Środki pochodzą z Programu Działaj Lokalnie, finansowanego przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce oraz Fundację Fundusz Lokalny w Leżajsku – Ośrodek Działaj Lokalnie.

Wręczenie grantów miało miejsce w sierpniu, w Muzeum Ziemi Leżajskiej, podczas którego przedstawiciele stowarzyszeń i grup nieformalnych za-

prezentowali swoje projekty. Pan Stanisław Chmura prezes Fundacji Fundusz Lokalny w Leżajsku wręczył dotację trzem grant biorcom. W imie-

niu Stowarzyszenia Rozwoju Wsi Wólka Grodziska, grant odebrała pani Agnieszka Grzywna.

W ramach realizowanego projektu w dniu 29 września 2019r. odbędzie się piknik militarny, zaś spotkanie podsumowujące zaplanowano na 20 grudnia br.

MH

Grodziskie Koła Gospodyń Wiejskich na jubileuszu w Soninie

Przedstawicielki Kół Gospodyń Wiejskich z terenu Gminy Grodzisko Dolne w dniu 7 września br. wzięły udział w uroczystości 90 – lecia Kół Gospodyń Wiejskich w Soninie.

Uroczystości rozpoczęły się Mszą Świętą w odrestaurowanym zabytkowym Kościele pw. św. Jana Chrzciciela w Soninie. Dalsze świętowanie odbyło się w Ośrodku Kultury w Soninie. W imprezie udział wzięły koła z całego województwa podkarpackiego (organizator gościł ok. 50 przedstawicieli KGW z regionu).

Gminę Grodzisko dolne reprezentowały panie z KGW: Grodzisko Nowe, Laszczyny, Opaleniska, Wólka Grodziska, Grodzisko Dolne, Grodzisko Dolne Miasto. Gośćmi specjalnymi wydarzenia byli przedstawiciele władz pań-

stwowych (posowie na sejm RP) oraz reprezentanci najwyższych władz sa-

morządowych w województwie podkarpackim. Nie obyło się bez wrzuceń, gratulacji i pochwał za społeczną działalność dla kół gospodyń wiejskich z regionu.

MR

X Powiatowe Zawody Sportowo-Pożarnicze

W dniu 01.09.2019 r. odbyły się X Powiatowe Zawody Sportowo-Pożarnicze jednostek OSP z terenu naszego powiatu.

Na podium stanęła drużyna kobiet z Grodziska Dolnego zajmując drugie miejsce z ogólnym wynikiem 117,05 pkt. W zawodach w sekcji kobiet wzię-

ła również udział drużyna z Grodziska Dolnego „Miasto” oraz z Wólki Grodziskiej, zajmując kolejno 6 i 8 miejsce. Po raz kolejny nie zawiodła nas również drużyna mężczyzn z Laszczyn. Zdobywając 102,83 pkt. zajęła drugie miejsce na podium. Wśród mężczyzn w zawodach startowała także drużyna z Grodziska Dolnego i z Wólki Grodziskiej zajmując kolejno 4 i 8 miejsce. Zwycięskim drużynom gratulujemy osiągniętych sukcesów na szczeblu powiatowym i życzymy dalszych sukcesów na kolejnych zawodach.

MK
fot. KP PSP Leżajsk

Pamiętaj - naklejki na rogatkach i znakach kolejowych

01 Na 14 tysiącach przejazdów w całej Polsce PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. umieściły unikatowe naklejki

04 Wykorzystaj informacje z naklejki

numer skrzyżowania:	003 299 660
W razie wypadku lub zagrożenia wypadkiem tel.:	112
W razie awarii tel.:	+48 012 345 678, +48 01 23 45 678

*w celu zobrazowania projektu numery telefonów na naklejce są przykładowe

02 Możesz je znaleźć po wewnętrznej stronie rogatki lub krzyża św. Andrzeja

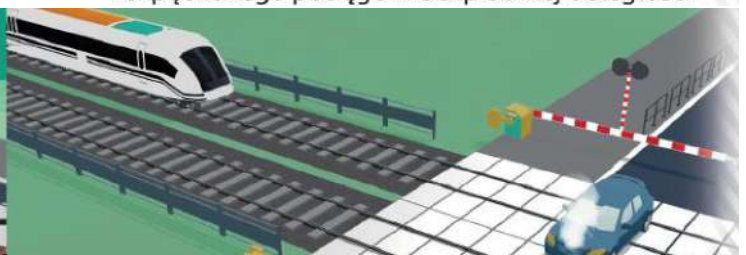
05 Zadzwoń jak najszybciej na 112 i podaj operatorowi numer skrzyżowania

03 W sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia opuść jak najszybciej pojazd wraz z pasażerami

06 Szybka reakcja zwiększa szansę zatrzymania rozpędzonego pociągu w bezpiecznej odległości

Alpakoterapia w ośrodku

W bieżącym roku szkolnym w Ośrodku Rewalidacyjno-Wychowawczym w Laszczynach odbywać się będzie alpakoterapia.

Pierwsza grupa wychowanków już odwiedziła Zagrodę AlpaKiss w Grodzisku Górnym. Spotkanie z tymi sympatycznymi zwierzętami sprawiło bardzo dużo radości. Wszyscy z niecierpliwością oczekują kolejnych zajęć.

Alpakoterapia może przebiegać na trzech płaszczyznach: rekreacyjnej, edukacyjnej i terapeutycznej. W Polsce staje się coraz bardziej popularna. Jest to terapia wspomagająca, która ma na celu wzmacniać efektywność terapii, edukacji i rehabilitacji, w której motywatorem są alpaki. Zwierzęta oddziałują na sferę psychiczną, fizyczną, emocjonalną i społeczną. Alpakoterapia zalecana jest w szczególności osobom zestresowanym, przechodzącym załamanie nerwowe, chorującym na depresję. Po-

mocna jest także dla dzieci cierpiących na całościowe zaburzenia rozwojowe, z opóźnieniami rozwoju psychoruchowego, niepełnosprawnością intelektualną, deficytami uwagi, zespołem Downa, zaburzeniami inte-

gracji sensorycznej oraz z dziecięcym porażeniem mózgowym. U osób zdrowych kontakt z alpaką wywołuje wydzielanie endorfin i poprawia nastrój.

ORW

Relaks na kręglach

W ramach organizowanych w Dziennym Domu Pomocy „Spotkań wtorkowych”, realizowanych przy współpracy Koła Gospodyń Wiejskich w Grodzisku Dolnym, panie uczestniczyły w wyjeździe do Hotelu „Łańcut” na kręgle.

Do tej pory uczestniczki spotkań nie miały możliwości skorzystania z tej formy rekreacji. Na początek 1,5 godzinny pobyt i rozgrywki na dwóch torach, które „wciągnęły” grające panie i przyniosły sporo śmiechu. Na tabeli wyników zwycięzcy zmieniali się co chwilę, ponieważ kule płały figla i skręcały w ostatnim momencie, nie tam gdzie powinny. Wspólnie spędzony czas na kręgielni okazał się sporą frajdą dla całej grupy. Z pewnością zorganizujemy kolejny wyjazd. MR

Nowy rok szkolny – nowe wyzwania

Rozpoczął się nowy rok szkolny. Nowy rozdział w życiu dla niejednego dziecka. Dla niektórych ogromna radość, dla innych ogromny stres, spowodowany nawałem nowych obowiązków.

Edukacja wiąże się z umiejętnością zarządzania czasem, tak by odpowiednio zdążyć przygotować się do zajęć, sprawdzianów, egzaminów. Niestety obowiązków jest coraz więcej. Niekiedy jest ich tak dużo, że uczeń nie jest w stanie im sprostać na tyle dobrze, by spełnić oczekiwania swoje, rodziców czy nauczycieli, którzy stawiają zbyt wysokie wymagania. Zbyt mało czasu poświęcają na odpoczynek, sen czy kontakt z rówieśnikami. Często są zmuszani do dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, które nie zawsze sprawiają im radość, są formą odpoczynku, czy odpowiadają ich zainteresowaniom. Wręcz przeciwnie, zabiera. czas i energię. Taki stan nazywamy stresem, który może przejawiać się jako lęk, złość, strach lub przyjąć postać innego stanu emocjonalnego. Badania wykazały, że

na skutek stresu, spadek samooceny i motywacji odczuwa aż 73 proc. dzieci, co za tym idzie przestają one czerpać satysfakcję z nauki, czują się niedocenione i przepracowane. Ją czas i energię.

Długotrwały stres przyczynia się do rozwoju różnego rodzaju chorób m.in. depresji, co może prowadzić do niezdrowych zachowań i zaburzeń metabolicznych.

Dr Marta Majorczyk, pedagog, doradca rodzinny i trenerka współpracująca z Niepubliczną Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną przy Uniwersytecie SWPS w Poznaniu, podpowiada w jaki sposób wspierać dziecko podczas roku szkolnego.

Najważniejsza jest szczerza rozmowa dziecka z rodzicem. Jest to dla ucznia ogromne wsparcie. Mając na kogo liczyć, łatwiej jest sobie poradzić z różnymi trudnościami. Jeżeli rodzice nie potrafią pomóc, warto wówczas zasięgnąć rady u nauczyciela, psychologa szkolnego lub pedagoga.

MK

Zasady korzystania z telefonów komórkowych. Coś dla młodzieży i nie tylko...

1. Osoby poniżej 16 roku życia, szczególnie dzieci powinny nosić telefony komórkowe tylko w sytuacjach awaryjnych. Zaleca się, aby dzieci w wieku przedszkolnym nie korzystały z telefonów komórkowych w ogóle.
2. Należy stosować zasadę, by jak najmniej dzwonić a w przypadku, gdy jest to konieczne starać się, żeby rozmowy były jak najkrótsze.
3. Należy trzymać telefon jak najdalej od ciała, szczególnie głowy.
4. Szczególną ostrożność powinny zachować kobiety w ciąży, mężczyźni noszący telefon w kieszeni spodni oraz osoby z elektronicznymi implantami (rozrusznik serca, pompa insulinoowa itp.).
5. Nie zaleca się używania telefonów komórkowych, czy smartfonów w pojazdach, gdyż promieniowanie w pojeździe jest podwyższone.
6. Nigdy nie należy pisać SMSów kierując pojazdem! Dzwoniąc, należy używać tylko zestawu głośnomówiącego. Pisanie SMSów i dzwonienie podczas jazdy stanowi ogromne niebezpieczeństwo spowodowania wypadku drogowego.
7. Należy, szczególnie podczas snu, przelączyć telefon w tryb offline oraz w tryb samolotowym.
8. Należy zredukować ilość aplikacji oraz usunąć niepotrzebne usługi na smartfonie. Im mniej aplikacji, tym mniejsze promieniowanie.
9. Należy unikać dzwonienia w miejscach ze słabym zasięgiem. W takich miejscach telefon zwiększa moc transmisji.
10. Bezpieczniej jest korzystanie z Internetu przy użyciu kabla LAN, nie emituje on promieniowania. Należy unikać stale promieniujących bezprzewodowych telefonów, punktów dostępu do WiFi, modemów USB, modemów LTE. Zależnie od urządzenia, należy zachować odległość od 4 do 10 metrów od miejsca, gdzie się bawia, przebywają czy śpią dzieci. WiFi powinno być zawsze wyłączone, gdy się go nie używa, zwłaszcza w nocy albo gdy w pobliżu jest kobieta w ciąży albo dziecko.
11. Kobiety w ciąży i dzieci powinny utrzymać odległość min. 1 metra od ekspozycji aktywnego telefonu.
12. Należy wystrzegać się bezprzewodowych niań, które stanowią potencjalne ryzyko nieodwracalnych zniszczeń dla rozwoju mózgu niemowlęcia.

Deklaracja z Nikozji

Apel Głównego Lekarza Weterynarii do grzybiarzy

„W związku z trwającym sezonem zbierania owoców leśnych oraz rozpoczynającym się okresem intensywnego pozyskiwania grzybów, Główny Lekarz Weterynarii apeluje o zachowanie odpowiednich zasad bezpieczeństwa biologicznego podczas pozyskiwania runa leśnego w obszarach utworzonych w związku z występowaniem afrykańskiego pomoru świń (ASF). Dotyczy to obszaru ochronnego (strefa żółta), obszaru objętego ograniczeniami (strefa czerwona) oraz obszaru zagrożenia (strefa niebieska)”.

W grzybobraniu na terenach, gdzie występuje wirus ASF, nie powinny uczestniczyć osoby mające jakikol-

wiek kontakt ze świniami ze względu na możliwość przypadkowego, niezamierzonego przeniesienia wirusa ASF na zwierzęta gospodarskie.

Uwagi: Gmina Grodzisko Dolne znaj-

duje się obecnie w obszarze ochronnym (strefa żółta).

Adam Chmura

Komunikat Wójta Gminy Grodzisko Dolne

Wszystkich mieszkańców gminy, na których posesji znajdują się drzewa i krzewy, których konary lub gałęzie zwisają nad drogami publicznymi i stanowią bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa użytkowników tych dróg, wzywa się do niezwłocznego usunięcia zagrożenia, tj. podcięcia gałęzi i konarów tych drzew i krzewów do dnia 20 października br.

W przypadku braku podjęcia działań w tym terminie gmina po dniu 20 października dokona zabiegu podcięcia koron i gałęzi tych drzew i krzewów, obciążając jednocześnie kosztami operacji posiadacza/właściciela nieruchomości.

Adam Chmura

**MASZ CIEKAWY TEMAT
- NAPISZ DO NAS!**

**Wiesz coś ciekawego?
Czytałeś lub słyszałeś
o czymś?**

**Podziel się z nami.
Napisz krótki artykuł,
a my chętnie
zamieścimy go
na łamach naszej
lokalnej gazety.**

**Zachęcamy
do współpracy.**

**Kontakt: 17 242 82 65
email: gazeta@
grodziskodolne.pl**

Policja radzi jak zachować się wobec agresywnego psa

Dzielnicowi Posterunku Policji w Grodzisku Dolnym asp. Stanisław Półwiartek i asp. Stanisław Gałdys na terenie miejscowości Grodzisko Nowe i Wólka Grodziska w okresie od 1 lipca 2019r. do dnia 31 grudnia 2019r. realizują zadanie w ramach planu działania priorytetowego, którym zostało objęte zagrożenie polegające na nie zachowaniu zwykłych i nakazowych środków ostrożności przy trzymaniu psów.

Głównym celem działania w ramach planu priorytetowego jest eliminacja istniejącego zagrożenia oraz zwiększenie świadomości właścicieli psów, co do tego, jakie konsekwencje społeczne i prawne rodzi niewłaściwie sprawowana opieka.

Mając na względzie Wasze bezpieczeństwo i bezpieczeństwo Waszych czworonożnych pupilów (psów) niżej podajemy kilka praktycznych wskazówek, porad. Owe przestrogi w przeważającej części znacie, wydają się Wam oczywiste, ale, na co dzień zdarza się niektórym osobom o tym zapomnieć.

W gospodarstwach domowych psy pełnią funkcję obronno – ochronną. To one pod naszą nieobecność czy też w czasie, gdy wypoczywamy pilnują i bronią nasze podwórka, mieszkania przed złodziejami, zmniejszają ryzyko stania się ofiarą przestępstwa.

Czasami zdarza się, że traktowani są jak członkowie rodziny, stają się najlepszym przyjacielem człowieka. Chodzą za nami wszędzie, jeżeli tylko na to pozwolimy.

Jednak coraz częściej dochodzi do tego, że zapominamy, aby sprawować nad nimi właściwą opiekę. Pozostawiamy je we własnych gospodarstwach domowych, na nieogrodzonych posesjach bez uwięzi, chodzimy na spacer bez trzymania na smyczy

doprowadzając do tego, że biegają po miejscowości jak bezpieczne psy. Tym zachowaniem doprowadzamy do różnych nieszczęść takich jak:

- atakowanie przechodniów, najczęściej dzieci idące do szkoły czy też ze szkoły,
- atakowanie osób starszych,
- atakowanie osób jadących na rowerze,
- wpadanie pod nadjeżdżające pojazdy.

Nie pozwólcie, aby Wasze psy wolno biegały poza posesją i również były narażone na niebezpieczeństwo znajdowania różnych pokarmów, które niejednokrotnie prowadzą do ich zatrucia i zgonów.

Pamiętajcie, że taka postawa jest niezgodna z prawem. Trzeba sobie jasno powiedzieć, że jako ich właściciele mamy obowiązki zapewnienia im właściwej opieki i nadzoru wynikającego z art. 77 Kodeksu Wykroczeń tj. : Kto nie zachowuje zwykłych lub nakazanych środków ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia – podlega karze grzywny.

Bądźcie ostrożni również w pozostawieniu zatrutych pokarmów na otwartej przestrzeni dla szkodników – gryzoni (szczurów, mysz itp.) by nie stały się pokarmem dla psów i kotów i nie narażać się tym samym na odpowiedzialność karną wynikającą z art. 35 ust. 1 Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt.

Kto zabija, uśmierca zwierzę (.....) z naruszeniem przepisów art. 6 ust.1 tej ustawy – nieuzasadnione lub niehumanitarne zabijanie zwierząt oraz znęcanie się nad nimi jest zabronione – podlega karze grzywny, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

Jeżeli ktoś próbuje WAM zrobić coś złego – głośno wołacie o pomoc.

Nie pozwólcie by Waszym psom również działa się krzywda.

Pierwsze spotkanie psa z policjantami i dziećmi miało miejsce we wrześniu na placu przed szkołą w Wólce Grodzkiej.

Posterunek Policji w Grodzisku Dolnym

Usuwanie drzew - procedury

W tym numerze zajmiemy się problematyką związaną ze składaniem wniosków o zezwolenie na usunięcie drzewa lub dokonaniem zgłoszenia zamiaru usunięcia drzewa, znajdującego się na naszej posesji.

W sytuacji zwyczajnej jesteśmy obowiązani uzyskać zezwolenie lub zgłosić zamiar usunięcia drzewa do organu gminy, jakim jest wójt. Stosowny wniosek powinien złożyć posiadacz nieruchomości – za zgodą jej właściciela, właściciel nieruchomości lub właściciel urządzeń służących do prowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej, które znajdują się na nieruchomości, gdzie rośnie drzewo zagrażające funkcjonowaniu tych urządzeń. Należy przy tej okazji wyjaśnić, kto określamy mianem posiadacza nieruchomości, właściciela nieruchomości i właściciela urządzeń znajdujących się na nieruchomości. Posiadaczem jest osoba, która faktycznie włada nieruchomością lub jej częścią tak jak właściciel. Osoba taka dba o wygląd nieruchomości, porządek, zamieszkuje na niej, często płaci rachunki, podatki, remontuje budynki, utrzymuje gospodarstwo, chociaż nie widnieje w aktach własności, jako właściciel. Przypadków takiego stanu rzeczy jest bardzo dużo, np. posiadacz nieruchomości to często domownik zamieszkujący w gospodarstwie razem z właścicielem (np. żona, mąż, dorosłe dziecko), syn lub córka po zmarłych rodzicach, którzy byli właścicielami, ale nie przenieśli własności gospodarstwa na swoje dzieci za swojego życia i nie zostało przeprowadzone postępowanie spadkowe. Właścicielem nieruchomości jest osoba, która najczęściej będzie wpisana w takim charakterze w akcie własności ziemi, akcie notarialnym, czy księdze wieczystej, założonej dla nieruchomości.

Właścicielem urządzeń przebiegających lub znajdujących się na nieruchomości jest najczęściej przedsiębiorstwo, które dostarcza prąd, wodę, gaz itp. dla odbiorców – posiadaczy i właścicieli nieruchomości. Będzie to w takim wypadku przedsiębiorstwo gospodarki komunalnej, zakład energetyczny, zakład gazowy. Te podmioty mogą także złożyć do wójta wniosek o usunięcie drzewa, jeżeli zagraża ono funkcjonowaniu tych urządzeń (linii energetycznej, wodociągom). Posiadacz samoistny, który składa wniosek o zezwolenie, lub zgłasza zamiar ścięcia drzewa jest obowiązany zawsze uzyskać zgodę właściciela, jeżeli ten żyje. Nie musi pytać o zgodę właściciela, jeżeli na tej nieruchomości żyje sam, a nieruchomość nie ma uregulowanego stanu prawnego. Najczęściej jest to w przypadku, kiedy rodzice nie żyją, a gospodarstwem zajmują się dzieci. Co ważne, ubiegać o zezwolenie lub zgłosić zamiaru usunięcia drzewa nie może sąsiad i to jest w wielu przypadkach okoliczność trudna do uregulowania, kiedy na sąsiedniej niezamieszkałej od lat działce rosną potężne drzewa, które zagrażają naszemu bezpieczeństwu, zdrowiu lub życiu. Dzisiejsze prawo pozwala na wycięcie drzewa bez zgody właściciela wyłącznie w razie prowadzenia akcji ratowniczej przez jednostki ochrony przeciwpożarowej lub inne właściwe służby ustawowo powołane do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia życia lub zdrowia. Jest to, więc przepis dotyczący wyłącznie okresu prowadzenia akcji ratowniczej i nie daje żadnych podstaw prawnych do wycięcia drzewa tylko z powodu tego, że zagraża ono życiu lub zdrowiu ludzi. Być może w niedalekiej przyszłości taką możliwość będziemy mieć, nie tylko w stosunku do drzew rosnących na nieruchomości niezamieszkałej, ale rów-

niez i zamieszkałej, kiedy brak porozumienia pomiędzy sąsiadami prowadzi do sytuacji patowej – bez wyjścia. W Sejmie trwają prace nad nowelizacją ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Jedną z proponowanych zmian jest dodanie nowego przepisu, tj. art. 83g, który przewiduje, że wójt będzie mógł podjąć decyzję o usunięciu drzewa, jeżeli stwierdzi, że drzewo, ze względu na swój stan, stanowi zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi lub dla obiektów budowlanych znajdujących się na terenie sąsiedniej nieruchomości. Co kluczowe, w takich przypadkach nie będzie wymagana zgoda właściciela nieruchomości, na której rośnie drzewo. Jeżeli zobowiązana osoba nie usunie drzewa w wyznaczonym przez organ terminie, zostanie przez firmę na zlecenie gminy i na koszt posiadacza czy właściciela nieruchomości. Na chwilę obecną w takich sytuacjach pozostaje nam tylko droga sądowa i uzyskanie zgody sądu na usunięcie drzewa, chociażby z tej przyczyny, że sąsiednia nieruchomość jest niezamieszkała, a drzewa zagrażają nam i naszemu dobytкови.

Wróćmy teraz do wniosku. Wniosek o wydanie zezwolenia zawiera m.in.: imię i nazwisko posiadacza/właściciela nieruchomości, oświadczenie o posiadanym tytule prawnym do władania nieruchomością, nazwę gatunku drzewa, obwód pnia mierzony na wysokości 130 cm, miejsce i przyczynę zamierzonego usunięcia drzewa, rysunek lub mapę określające usytuowanie drzewa w odniesieniu do granic nieruchomości i budynków znajdujących się na działce. To podstawowe informacje, jakich żądał będzie od nas organ wydający zezwolenie na usunięcie drzewa. W przypadkach szczególnych możemy być obowiązani do przedłożenia innych dodatkowych dokumentów.

O nich poinformuje nas pracownik urzędu merytorycznie odpowiedzialny za prowadzenie naszej sprawy. W urzędzie gminy dostępne są również gotowe formularze wniosków/zgłoszeń o usunięciu drzewa. Warto zatem udać się w tej sprawie do urzędu i porozmawiać z pracownikiem o wszystkich wątpliwościach związanych z usunięciem drzewa.

W tym miejscu należy wskazać na okoliczności, kiedy właściciel nieruchomości nie musi uzyskiwać pozwolenia na usunięcie drzewa. Dotyczy to następujących przypadków:

1. krzewów i drzew rosnących w skupisku na obszarze o powierzchni do 25m²,
2. drzew, których obwód pnia na wysokości 5 cm nie przekracza:
  - 80 cm dla topoli, wierzb, klonu,
  - 65 cm dla kasztanowca, akacji,
  - 50 cm dla pozostałych gatunków drzew,
3. drzew i krzewów, które rosną na nieruchomościach stanowiących własność osób fizycznych i są usuwane na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej,
4. drzew lub krzewów w celu przywrócenia gruntów nieużytkowych do użytkowania rolniczego,

5. drzew lub krzewów owocowych,
6. prowadzenia akcji ratowniczej przez jednostki ochrony przeciwpożarowej lub inne właściwe służby w stanie nagłego zagrożenia życia lub zdrowia,
7. drzew lub krzewów powalonych lub połamanych w wyniku działania sił przyrody (burze, nawałnice, gradobicie, uderzenie pioruna).

Warto przy tej okazji zwrócić uwagę na pkt. 3, który mówi o ścinaniu drzew rosnących na prywatnej posesji, o ile nie kwalifikują się do żadnej z wymienionych wyżej kategorii przypadków. W tej sytuacji posiadacz nieruchomości jedynie zgłasza wójtowi zamiar usunięcia takiego drzewa. Organ w terminie 21 dni jest obowiązany dokonać oględzin drzewa i jeśli po oględzinach w ciągu 14 dni nie wniesie sprzeciwu, właściciel może przystąpić do ścięcia drzewa. Jest to bardzo duże uproszczenie procedur związanych z wycinką i usuwaniem drzew na prywatnej posesji. Zgłoszenie jest ważne 6 miesięcy. Jeżeli w tym okresie posiadacz nie zetnie drzewa musi ponownie zgłosić zamiar jego ścięcia do wójta gminy. Generalnie nie ma opłat za usunięcie drzew lub krzewów. One, jeżeli

już są, dotyczą sytuacji wyjątkowych, szczególnych, uwarunkowanych konkretnym przypadkiem. W pozostałych przypadkach, jak to wskazano wyżej, posiadacz nieruchomości nie musi dokonywać zgłoszeń zamiaru wykonania określonych prac na drzewostanie.

Poza czynnościami usunięcia drzewa przepisy prawa regulują procedury związane z zabiegami pielęgnacyjnymi, służącymi poprawie żywotności drzew lub krzewów na posesji. Prawo dopuszcza dowolność i swobodę właścicieli w zakresie prowadzenia prac pielęgnacyjnych związanych z przycinaniem gałęzi drzew i krzewów w obrębie ich korony w wymiarze nieprzekraczającym 30 % jej objętości. Często dokonujemy takich zabiegów celem usunięcia gałęzi obumarłych, nadłamanych, aby odpowiednio ukształtować koronę drzewa, czy w celu przywrócenia statyki drzewa.

Na koniec należy odnieść się do skutków niedopełnienia obowiązków związanych z usuwaniem drzew, szczególnie administracyjnych. Wójt może wymierzyć kare pieniężną za usunięcie drzewa lub krzewu bez wymaganego zezwolenia, bez zgody posiadacza nieruchomości lub bez dokonania zgłoszenia zamiaru usunięcia drzewa. Wysokość kary administracyjnej jest zróżnicowana ze względu na okoliczności faktyczne i może wynosić od kilkuset do kilkudziesięciu tysięcy złotych. Warto w takim przypadku wiedząc, jakie konsekwencje grożą za takie działanie, uzyskać zezwolenie lub dokonać zgłoszenia zamiaru usunięcia drzewu lub krzewu, szczególnie, że ta czynność nie obciąża nas finansowo a gwarantuje spokojny sen, poczucie dobrze spełnionego obowiązku i wykonanej pracy we własnym ogrodzie, działce, polu czy gospodarstwie.

Adam Chmura

Dobre nawyki kobiet w ciąży

Powszechnie uważa się, że ciąża to czas, kiedy można sobie nieco pofolgować - czerpać przyjemność z jedzenia bez liczenia kalorii, trochę kapryścić bez wyrzutów sumienia, odpocząć z usprawiedliwieniem, że to dla zdrowia. Ale stan błogosławiony niesie za sobą także kilka nakazów - rzeczy, o które powinnaś dbać, by prawidłowo rozwijało się dziecko.

Urozmaicona dieta

Zapotrzebowanie energetyczne kobiety w ciąży wzrasta zaledwie o 300 kcal dziennie. Najważniejsze jest zatem nie to, by dieta była bardzo kaloryczna, ale by była jak najbardziej urozmaicona, tak, by dostarczała wszystkich niezbędnych składników odżywczych. W tym celu przyszłe mamy powinny spożywać jak najwięcej warzyw i produktów z pełnego przemiału.

Woda niezbędnym składnikiem codziennej diety

Woda umożliwia prawidłowy przebieg wszystkich reakcji chemicznych zachodzących w naszym ciele. Woda jest niezbędna także do regulacji przemiany materii i wydalania jej zbędnych produktów, co jest szczególnie ważne dla kobiet w ciąży, u których często występują wzdęcia, zaparcia, a także opuchlizna i obrzęki. Odwodnienie organizmu może także prowadzić do zapalenia dróg moczowych oraz kamicy nerkowej, które podczas ciąży mogą okazać się szczególnie groźne i uciążliwe. Zaleca się, aby kobiety ciężarne piły od 2 do 2,5 litra wody dziennie. Warto przy tym pamiętać, że słodzone napoje, kawa, a nawet soki zawierają składniki pobudzające wymioty.

Bezwzględny zakaz spożywania alkoholu

W ciąży należy bezwzględnie wyeliminować alkohol. Każda ilość alkoholu przenika bowiem do płodu wywierając negatywny wpływ na rozwijający się mózg. U dzieci matek spożywających alkohol pod-

czas ciąży występuje alkoholowy zespół płodowy (FAS). Pod tą nazwą kryje się zespół różnorodnych wrodzonych wad fizycznych i psychicznych, którymi obciążone są dzieci matek spożywających alkohol w trakcie ciąży. Alkohol, który jest substancją toksyczną dla dziecka, wprowadzony do organizmu ciężarnej kobiety przedostaje się – poprzez łożysko – do organizmu płodu. Do skutków, które może wywołać alkohol w organizmie płodu, należą przede wszystkim uszkodzenie układu nerwowego (w tym mózgu) oraz zahamowanie prawidłowego wzrostu organizmu dziecka. Zespół FAS uważa się za nieuleczalną jednostkę chorobową. Zgodnie z opinią lekarzy, zespół FAS nie występuje nigdy, jeśli kobieta w okresie ciąży utrzymywała abstynencję alkoholową. Jakie są jego symptomy? Do najczęstszych objawów wskazujących na wystąpienie zespołu FAS zalicza się m.in.: mała masa ciała i niewielki wzrost w okresie przed i po urodzeniu dziecka, mała i wąska głowa, liczne opóźnienia rozwojowe. Szczególnie istotne z punktu widzenia diagnostyki zespołu FAS są zmiany zachodzące w fizjonomii twarzy dziecka. U dzieci dotkniętych zespołem FAS niemal zawsze występują wszystkie z poniższych cech: krótki, zadarty nos, wygładzona rynna nosowa, wąska górna warga, błądy kolor ust, opadające powieki, wąskie szpary powiekowe, szeroko rozstawione oczy, nisko osadzone uszy, krótka szyja, wolniejsze tempo rozwoju środkowej części twarzy, mała żuchwa, cofnięty podbródek. Ponadto w ciągu dalszego życia mogą ujawnić się kolejne objawy szczegółowe, wynikające z uszkodzenia układu nerwowego przez alkohol w okresie płodowym. Zalicza się tu przede wszystkim: zaburzenia motoryczne, w tym w koordynacji wzrokowo-ruchowej, zaburzenie równowagi i odczuwania własnego ciała, zaburzenia sensoryczne, omamy, problemy z rozpoznawaniem wrażeń zmysłowych, zaburzenia uwagi, problemy

z koncentracją, nauką, przyswajaniem informacji, niski poziom inteligencji (IQ), problemy z pamięcią, upośledzenie umysłowe, stwierdzone ADHD lub inne formy nadpobudliwości ruchowej, oraz depresja, stany lękowe i nerwice. Pomimo faktu, że zespół FAS jest nieuleczalny, istnieje możliwość złagodzenia jego symptomów. W tym celu należy zapewnić troskliwą opiekę dziecku w pierwszych latach jego życia.

Spożywanie posiłków dla dwojga, a nie „za dwoje”

Cukrzyca ciążowa występuje u ok. 10 proc. ciężarnych. Jej powodem bywa m.in. nadmierny przyrost masy ciała kobiety podczas ciąży, wynikający z powszechnego przeświadczenia, że kobieta w ciąży powinna jeść „za dwoje”. Nieprawidłowa i nadmierna do potrzeb częstotliwość spożywania posiłków u kobiet w ciąży może się przyczynić nie tylko do rozwoju cukrzycy ciążowej, ale także do poważnych problemów z układem krążenia oraz ryzyka przedwczesnego zgonu.

Systematyczne, codzienne ćwiczenia

Wykonywanie ćwiczeń fizycznych podczas ciąży nie tylko zmniejsza ryzyko nadmiernego przyrostu masy ciała, wzmacnia i uelastycznia mięśnie brzucha, kręgosłupa oraz dna miednicy, ale także poprawia krążenie, sprzyjając prawidłowemu dotlenieniu organizmu i zmniejszając ryzyko obrzęków. Należy przy tym zwrócić uwagę, że nie wszystkie sporty są odpowiednie dla kobiet w ciąży. Należy unikać bowiem nie tylko dyscyplin urazowych, sportów ekstremalnych i wysokiego ryzyka, jak nurkowanie, wspinaczka górską, ale także niezwykle popularnego i powszechnie uprawianego joggingu czyli ... biegania.

Opracowano na podstawie:

<https://kobieta.onet.pl/zdrowie/profilaktyka/ciaza-ze-smartfonem/16gxfv>

<http://www.medonet.pl/zdrowie,-zespól-fas—objawy—wpływ—diagnoza—leczenie—odmiany,artykul,1731170.html>

Grodziska Orkiestra Dęta na „Dniu Żubra” w Lutowiskach

10 sierpnia br. w Lutowiskach odbył się „XIII Dzień Żubra”. Impreza miała charakter edukacyjno-kulturalny, promujący dziką przyrodę Bieszczad. W ramach „Dnia Żubra” prowadzonych jest wiele pokazów, prezentacji oraz konkursów przyrodniczych. Odbywają się również zawody strzeleckie, zręcznościowe, siłowe, rywalizacja drwali i wiele innych atrakcji, w których udział biorą do rośli, młodzież, a nawet dzieci.

Atrakcyjności imprezie dodały występy zaproszonych zespołów i kapel ludowych, smaczna kuchnia regionalna oraz wystawy rękodzieła ludowego i produktów tradycyjnych przygotowanych przez lokalnych twórców. Wśród zaproszonych zespołów po raz kolejny znalazła się grodziska Orkie-

stra Dęta, która bardzo lubi bieszczadzkie klimaty i koncerty dla tamtejszej publiczności.

Składamy serdeczne podziękowania panu Markowi Sokołowi – dyrektoro-

wi tamtejszego Ośrodka Kultury – za zaproszenie do Lutowisk.

W drodze powrotnej Orkiestra wraz z Młodzieżową Kapelą Ludową koncertowały w Borownicy, gdzie obecnie na parafii przebywa ks. Bogusław Foluśiewicz, któremu składamy podziękowania za miłe przyjęcie.

OK

Konkurs na 45-lecie Zespołu „Grodziszczoki”

W tym roku mija 45 lat działalności artystycznej Zespołu Regionalnego „Grodziszczoki”. Aby uczcić ten jubileusz Ośrodek Kultury w Grodzisku Dolnym ogłasza konkurs literacko-plastyczny ph. „45 lat z kulturą ludową Zespołu Regionalnego GRODZISZCZOKI”, do udziału w którym zaprasza dzieci i młodzież ze szkół podstawowych z terenu naszej gminy.

Prace oceniane będą w dwóch kategoriach wiekowych:

- I grupa - klasy I - IV szkoły podstawowej,
- II grupa - klasy V - VIII szkoły podstawowej.

Celem konkursu jest:

1. ukazanie dorobku artystycznego i działalności Zespołu Regionalnego „Grodziszczoki”,
2. promowanie w środowisku i naj-

bliższym otoczeniu rodzimej tradycji i kultury ludowej,

3. pokazanie piękna i wartości tkwiących w folklorze Ziemi Grodziskiej,
4. doskonalenie własnych umiejętności warsztatowych w dziedzinie

plastyki i języka polskiego.

Więcej informacji w Regulaminie konkursu dostępnego na stronie: www.kultura.grodziskodolne.pl

OK

W trosce o uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Siedmioro nauczycieli Zespołu Szkół im. Jana Pawła II w Grodzisku Dolnym, którzy poszukują nowych sposobów na pracę z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w okresie wrzesień 2019 – grudzień 2020 będzie uczestniczyć w projekcie pt. „W stronę dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych” realizowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Erasmus+ sektor Edukacja szkolna. Na zaplanowane działania zostało przyznane dofinansowanie na kwotę 20 741 EUR.

Głównym celem projektu jest podnoszenie kompetencji zawodowych w zakre-

sie pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Temu będzie służył 10-dniowy kurs „SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS (SEN) & INCLUSIVE EDUCATION (A COMBINATION OF LANGUAGE IMPROVEMENT & SEN METHODOLOGY w Anglii. Po powrocie zostanie opracowany i wdrożony system pomocy uczniowi o specjalnych potrzebach edukacyjnych w oparciu o rozwiązania stosowane w szkole angielskiej. Powstaną filmy i prezentacje multimedialne, które zostaną zaprezentowane innym nauczycielom, psychologom i pedagogom szkół Gminy Grodzisko Dolne zainteresowanych tematyką projektu podczas zorganizowanej konferencji. Efektem projek-

tu będzie również baza wypracowanych materiałów (m.in. konspekty). W szkole będą wdrażane metody i techniki pracy zaadaptowane z szkoły angielskiej, prezentowane podczas lekcji otwartych.

W wyniku działań projektowych w przyszłości korzyści odniosą przede wszystkim uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych. W wyniku wdrożenia nowego systemu pracy poprawi się ich sytuacja edukacyjna w szkole. Nauczyciele oprócz wiedzy metodycznej rozwiną też swoje umiejętności językowe, ponieważ elementem zajęć będzie język angielski, co w przyszłości pozwoli na częstsze kontakty z szkołami spoza Polski.

Monika Fila

Hiszpania otwarta na uczniów Zespołu Szkół w Grodzisku Dolnym

Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Grodzisku Dolnym szuka ciągle nowych sposobów na wzrost poziomu edukacji uczniów obszarów wiejskich. W tym celu postanowiono wykorzystać rozwiązania z innych krajów i spróbować wdrożyć je w szkole.

Taką możliwość szkoła uzyskała dzięki otrzymanemu dofinansowaniu na projekt „Metoda projektu naszym sposobem na wyrównanie szans edukacyjnych” finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, projektu „Ponadnarodowa mobilność uczniów”. Jest on realizowany we współpracy z szkołą hiszpańską CEIP GÓMEZ MORENO w okresie od 2.09.2019r. do 1.09.2020r. Na wszystkie działania otrzymaliśmy dofinansowanie w kwocie 131 454 zł. Głównym celem projektu jest wyrównanie szans edukacyjnych uczniów poprzez wzrost i rozwój umiejętności językowych, informatycznych i matematyczno-przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem uczniów znajdujących

się w trudnej sytuacji poprzez wykorzystanie doświadczeń szkoły przyjmującej w zakresie metody projektu. W ramach rekrutacji zostanie wybranych 20 uczniów podzielonych na 2 grupy z klas VI- VIII szkoły podstawowej, którzy będą uczestniczyć w zajęciach przygotowawczych i wyjazdach do szkoły partnerskiej. Każdy uczeń z Polski zaangażowany w projekt będzie uczestniczył w zajęciach z języka angielskiego, robotyki i laboratorium przyrodniczym, w ramach którego wyjedzie na warsztaty na Politechnikę Rzeszowską. W projekcie będzie uczestniczyć 4 nauczycieli: 2 nauczycieli języka angielskiego, 1 nauczyciel informatyki i 1 nauk przyrodniczych. Przedsięwzięcie pozwoli na wprowadzenie nowatorskich rozwiązań w szkołach. Szansą dla szkoły polskiej będzie podpatrzenie rozwiązań szkoły hiszpańskiej, w której wdrażany jest program „społeczności uczących się”, gdzie nauczyciel, uczeń i rodzic odgrywają równorzędną, choć wiadomo, że odmienną rolę. Szczególne miejsce zajmuje tam metoda projektu. Do wprowadzenia tej metody wykorzystamy zajęcia

z robotyki i laboratoria przyrodnicze. Na tych dziedzinach połączonych ze sobą będzie opierał się program mobilnościowy. Robotyka nie tylko jest atrakcyjna dla dzieci, ale rozwija umiejętności z informatyki, matematyki, fizyki. Aby działania przyniosły efekty, chcemy je uzupełnić zajęciami, podczas których wymagana jest wiedza i umiejętności rozwijane na robotyce, czyli wprowadzimy laboratorium przyrodnicze. W ten sposób nastąpi przepływ informacji i utrwalanie wiedzy i umiejętności. Chcemy dać możliwość naszym uczniom uczęszczania do szkoły, która zapewni im lekcje prowadzone efektywnymi metodami, ale też atrakcyjne zajęcia pozalekcyjne. Będzie preferowane stosowanie metody projektu w celu przygotowania do mobilności. Obydwie szkoły będą doskonalić język angielski. Projekt będzie z korzyścią dla nauczycieli i uczniów. Nastąpi podniesienie umiejętności językowych, informatycznych i robotycznych oraz z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i polepszenie sytuacji uczniów z trudnościami. Nauczyciele zostaną wyposażeni w nową metodę pracy, a szkoła będzie postrzegana jako nowatorska. Rozwiniemy też kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się.

Monika Fila

Wynalazki z piasku

Piasek jest fundamentem naszej cywilizacji. Bez niego żyło by się znacznie mniej komfortowo, rewolucja w nauce by się nie dokonała – nie udało by się zgłębić świata przyrody i ludzkiego ciała, a postęp techniczny nie przebiegałby z takim impetem oferując coraz to nowsze urządzenia ułatwiające pracę, komunikację oraz zapewniające rozrywkę. Ludzie od początku eksperymentowali z każdym z surowców natury zaspokajając ciekawość oraz potrzebę tworzenia dla korzyści i dla przyjemności. Łatwo dostępny piasek pewnie wielokrotnie poddawano różnorodnym próbom, aż za którymś razem rezultat okazał się obiecujący. Dwadzieścia sześć milionów lat temu tajemnicze zjawisko doprowadziło do pokrycia się szkłem znacznej części obszaru Pustyni Libijskiej. Główny składnik piasku - kwarc (krzemionka, dwutlenek krzemu) w temperaturze przekraczającej 1500 °C topi się, a stygnąc traci swą krystaliczną strukturę stając się szkłem. Nad wspomnianym wydarzeniem przez dziesięciolecia głowili się naukowcy z kilku dziedzin, bo w naturze, z wyjątkiem wulkanów, szkliwa się nie tworzą. Wykluczono zarówno wulkan, jak i upadek meteorytu, po którym pozostałby krater. Niektórzy przypuszczają, że potężny wzrost temperatury zdolnej stopić dwutlenek krzemu nastąpił wskutek eksplozji komety. Fragment szkła pochodzącego z Pustyni Libijskiej posłużył egipskiemu jubilerowi sprzed 4 tys. lat do ozdobienia brzozy, którą archeolodzy znaleźli w grobowcu faraona Tutenchamona. Mniej więcej w tym czasie Egipcjanie rozgryźli tajemnicę wytwarzania szkła, a Fenicjanie (obecny Liban) przejęli od nich technikę produkcji oraz wpadli na pomysł szkła dmuchanego. Przez cały ten okres szkło pozostawało nieprzeźroczyste i służyło do wyrobu ozdób i naczyń, będących, ze względu na cenę, poza zasięgiem biedniejszych obywateli. Na oszklone okna ludzkość musiała dość długo poczekać. W starożytności okna były jedynie otworami w ścia-

nie mającymi wpuszczać światło i powietrze. W ciepłym klimacie nie było potrzeby ich zastaniać, a na zimniejszych obszarach z konieczności wypełniano je skórą zwierzęcymi, tkaninami, rybimi i wołowymi pęcherzami lub papierem (jeszcze w latach dwudziestych XX w. na niektórych obszarach Polski szyby nazywano błonami, a szklarza bło-

Piasek pod mikroskopem i światłowód

niarzem, co wynikało z przekazów o wykorzystywaniu błon zwierzęcych jako szyb). Z czasem wymyślono okienne, które niejednokrotnie były jedynym zamknięciem otworu okiennego. W okresie świetności Imperium Rzymskiego tamtejsi szklarze wymyślili sposób na uczynienie szkła bardziej przejrzystym, choć nadal było mętne, i zaczęli produkować pierwsze szyby. Od XIII wieku głównym ośrodkiem produkcji szkła stała się Wenecja, najważniejsze centrum handlowe na świecie, w której osiedlili się tureccy mistrzowie szklarskiego fachu. Topiąc krzemionkę w wysokich temperaturach wiele razy doprowadzili do pożarów drewnianej miejskiej zabudowy, aż w końcu władze miasta zdecydowali przenieść cały interes na wyspę Murano, która do dziś słynie ze szklanych wyrobów. To tam powstała receptura wytwarzania szkła w pełni przeźroczystego, jednak szyby okienne odlewane z jednej tafli uzyskano dopiero pod koniec XVIII wieku. Do tego czasu używano w oknach szkła dmuchanego w postaci wielu małych szybek w kształcie okrągłym (tzw. gomółki) lub czworokątnym. Poza kościołami i zamożnymi domami szklane szyby należały do rzadkości jeszcze w XVII wieku, ponieważ były drogie. W 1590 roku pewien radca miejski zapisał w testamencie dom żonie, ale okna ofiarował synowi. Zdarzało się, że właściciele wyruszając w podróż kazali okna demontować i składać do magazynu, aby podczas ich nieobecności się nie rozbiły. W Polsce jeszcze w XVIII wieku podwójne szyby w oknach uważano za niedopuszczalne marnotrawstwo. Szkło jest głównym elementem lustra. Wielu słynnych malarzy uwieczniało swój wizerunek tworząc autoportrety, jednak do XV wieku artyści malowali wyłącznie krajobrazy, sceny biblijne, portrety innych ludzi, ale nigdy siebie. Nie mieli takiej okazji, gdyż nie istniała możliwość, aby się dobrze sobie przyjrzeć, poza spokojną taflą jeziora lub wypolerowanego metalu nieoddającego w pełni wizerunku. Cywiliza-

cje starożytne używały w tym celu szkliwa wulkanicznego (obsydianu), brązu lub miedzi, a Rzymianie powlekali złotem lub srebrem jedną z powierzchni szkła, w którym odbicie ulegało zniekształceniu. Wraz z upadkiem Imperium sztuka wytwarzania lusterek zaginęła i dopiero szklarze z Murano wpadli na pomysł pokrycia szklanej tafli stopem cyny i rtęci tworząc w pełni odbłaskową powierzchnię, co na poziomie prywatnym było dla ludzi prawdziwą rewolucją, szokiem i sensacją – móc wreszcie zobaczyć siebie w każdym detalu. Średniowieczni wytwórcy szkła zauważyli, że grubsze szklane kawałki powiększają obiekty, więc ułatwiają czytanie i odtąd mnisi ślęczący nad religijnymi manuskryptami zaczęli korzystać z tych pierwowzorów lup. W XIII wieku włoscy szklarze wpadli na pomysł umieszczenia dwóch szklanych krążków w ramce tworząc pierwsze okulary zwane wtedy „dyskami do oczu”, a szkła, z racji podobieństwa do ziaren soczewicy – soczewkami. Tylko nieliczni mogli uznać ten wynalazek za istotny, gdyż przeważająca większość ludności nie umiała czytać. Dalekowzroczność także dawniej była częstą przypadłością, jednak nie zdawano sobie z niej sprawy. Przez kilka pokoleń z okularów korzystali jedynie zakonnicy. Dopiero XV wiek zmienił sytuację – Gutenberg skonstruował prasę drukarską i zaczął drukować stosunkowo tanie książki wywołując tak duże zainteresowanie, że liczba piśmiennych gwałtownie wzrosła, co przy okazji obnażyło wady wzroku znacznej części społeczeństwa i wywołało popyt na okulary. Po stu latach od skonstruowania prasy drukarskiej w Europie istniały już tysiące zakładów optycznych. Eksperymenty z soczewkami doprowadziły do budowy pierwszych mikroskopów (1590 r.) i teleskopów – w 1610 roku Galileusz udoskonaliwszy holenderski wynalazek zaobserwował księżyc krążący wokół Jowisza, a jego następcy sięgali coraz dalej w kosmos odkrywając kolejne tajemnice wszechświata. Dzięki soczewkom powstały aparaty fotograficzne i kamery filmowe, a szkło powleczone

fosforem posłużyło jako ekran do zdalnego odbioru transmisji telewizyjnej. Pod koniec XIX wieku uzyskano włókna szklane – długie, cienkie szklane nici, które okazały się mocniejsze od stali o takiej samej grubości. Dziś powszechnie wykorzystuje się je do ocieplania domów, izolacji akustycznej, produkcji ubrań, kasków, łodzi, samochodów, rur i dachów. Z kolei połączenie przezroczystych włókien szklanych i światła laserowego to technika światłowodowa. Jest to nośnik informacji o wiele wydajniejszy niż przesyłanie impulsów elektrycznych miedzianymi kablami. Światłowod jest podstawą działania Internetu, a przez około dziesięć kabli światłowodowych biegnących dnem Atlantyku przepływa praktycznie cała wymiana informacji pomiędzy Ameryką i Europą. Na światłowodach bazuje endoskopia umożliwiająca bezinwazyjne badanie i operowanie. Piasek stworzył możliwość precyzyjnego mierzenia czasu – wcale nie chodzi tu o znane wszystkim piaskowe klepsydry, składające się z dwóch szklanych baniek połączonych rurką, lecz o zegary kwarcowe oparte na stałej częstotliwości wibracji kryształów kwarcu umożliwiające mikrosekundową dokładność. Bez niej nie działałyby komputery – kolejna zdobycz techniki oparta na piasku. Tak zwana Dolina Krzemowa (w stanie Kalifornia), w której zaczęła się rewolucja informatyczna, zawdzięcza swą nazwę pierwiastkowi krzemowi uzyskiwanemu z piasku. Z krzemu wytwarza się mikroprocesory, na których opiera się cała współczesna elektronika. I tak dzięki szkłu robimy zdjęcia za pomocą szklanych soczewek, przechowujemy je i retuszujemy w komputerach na obwodach drukowanych wykonanych z włókna szklanego, przesyłamy do każdego zakątka świata przez szklane kable i oglądamy na ekranach ze szkła. Największe ilości piasku wykorzystuje przemysł budowlany, a wraz z popytem na cement rośnie na niego zapotrzebowanie. Połowę światowej produkcji cementu pochłaniają Chiny, a wszystkie rozwijające się kraje to wielkie pla-

ce budowy. Obliczono, że w ciągu roku na świecie zużywa się tyle piasku, że można by z niego usypać wzdłuż równika wał o wysokości i szerokości 27 metrów. Jego zasoby gwałtownie się kurczą i uważany do niedawna za tak powszechny, że wręcz nie do wyczerpania, zaczyna być towarem na wagę złota, zwłaszcza w Azji. Mimo że na świecie nie brakuje pustyń, to wśród nich przeważają kamieniste oraz żwirowe i nawet na Saharze wielkie wydmy występują tylko miejscowo. Niewielka to strata dla budownictwa, gdyż piasek pustylny i tak nie nadaje się do wykorzystania z powodu zanieczyszczeń, dużej zawartości żelaza i wapnia oraz nieodpowiedniej wielkości ziarenek. Pustynne kraje arabskie zmuszone są więc piasek eksportować nawet z Australii, która ma jeszcze spore zasoby dzięki piaszczystym wybrzeżom. Piasek z nadmorskich plaż (których wcale nie ma aż tak dużo) jest dobrym surowcem, jednak z powodu zawartości soli wymaga kosztownego oczyszczenia (sól zawarta w betonie wchłania wilgoć i reaguje z metalowymi elementami konstrukcji budynku powodując ich korozję, a w efekcie katastrofy budowlane). Wiele krajów zakazało eksportu kurczących się zasobów piasku, na Wschodzie mafia zbija fortunę na nielegalnym wydobyciu, handlu i przemyśle. Eksploatacja złóż doprowadziła do zniszczenia 24 wysp w Indonezji, o prawa do wydobywania piasku z dna oceanu kłóć się kolejne państwa. Póki co, nasz kraj dzięki lodowcowi ma jego spore zasoby, ale jak wszystkie nieodnawialne surowce i one się kiedyś wyczerpią. Do tej pory nikt nie wynalazł skutecznego zamiennika dla naturalnego piasku. Szuka się sposobów na recykling betonu i kurzu z kamieniołomów. W Indiach testuje się nową formułę betonu zastępując większość piasku drobnymi cząstkami tworzyw sztucznych. Tylko że do ich produkcji również służą surowce nieodnawialne.

Małgorzata Majka

Dożywianie dzieci w szkołach

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Dolnym informuje rodziców o możliwości ubiegania się o dożywianie dzieci w szkołach. Prosi się rodziców o jak najszybsze składanie wniosków, aby dzieci mogły skorzystać z dożywiania **od 2 września 2019r.** Dochód na jednego członka rodziny nie może przekraczać miesięcznie 150 % kryterium dochodowego obowiązującego w pomocy społecznej 528,00 zł (tj. 792, 00 zł). Wnioski należy składać w GOPS, tel. 17 24 29 134.

Dokumenty wymagane od osób ubiegających się o udzielenie pomocy:

- podanie do ośrodka pomocy społecznej o przyznanie dożywiania,
- dokładne dane osobowe wszystkich członków rodziny (PESEL, nr dowodu osobistego),
- dochody rodziny z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku tj:
- dowody otrzymywania emerytury lub renty,
- zaświadczenia pracodawcy lub oświadczenie o wysokości wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia, zawierającego informację o wysokości potrąconej zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe w części finansowej przez ubezpieczonego oraz składki na ubezpieczenie chorobowe,
- zaświadczenie lub oświadczenie o wysokości wynagrodzenia uzyskiwanego na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło z informacją o potrąconych zaliczkach jak wyżej,
- zaświadczenie lub oświadczenie o kwocie i liczbie pobieranych zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych,
- zaświadczenie z urzędu pracy lub oświadczenie o pobieranym zasiłku dla bezrobotnych, lub o tym, że zasiłku się nie pobiera- informacja zostanie pobrana przez GOPS
- osoby bezrobotne - obowiązkowo zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne,
- zaświadczenia z KRUS lub oświadczenie o opłacanej składce na ubezpieczenia, kwoty świadczeń pobieranych w KRUS,
- zaświadczenie, nakaz płatniczy lub oświadczenie o posiadanym gospodarstwie rolnym,
- zaświadczenie z gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalnej, szkoły ponadpodstawowej lub szkoły wyższej o pobieraniu nauki lub oświadczenie,
- w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej zaświadczenie z urzędu skarbowego o posiadanych dochodach, w przypadku braku udokumentowanych dochodów oświadczenie majątkowe.

Świadczenie wychowawcze „500+” nie jest wliczane do dochodu.

Ponad 340 wydanych decyzji o zwrot podatku akcyzowego

Zakończono rozliczanie dotacji tytułem zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystanego do produkcji rolnej w roku 2019. W drugim terminie, czyli w miesiącu sierpniu rolnicy, którzy chcieli skorzystać z możliwości odzyskania części pieniędzy wydanych na zakup oleju napędowego, składali do wójta wnioski o zwrot podatku. W sumie wydano 343 decyzje na ponad 1983 hektary powierzchni użytków rolnych. Łącznie do rolników trafi prawie 99 665 tys. zł. Dodatkowo w tym roku rolnicy prowadzący gospodarstwo otrzymali dopłatę do paliwa rolniczego za hodowlę bydła. W ujęciu statystycznym obliczono, że średnia liczba bydła zgłoszonego przez producentów rolnych we wnioskach o zwrot podatku, złożonych w sierpniu to ok. 40 sztuk.

Pieniądze za akcyzę wypłacane będą 31 października - gotówką w kasie urzędu gminy lub przelewem na podany we wniosku rachunek bankowy. Kolejny nabór wniosków na dotacje do paliwa rolniczego odbędzie się od 1 lutego 2020 roku.

KOMUNIKAT

Podkarpacki Wojewódzki Lekarz Weterynarii informuje, że w dniach 26 września-5 października przeprowadzona zostanie jesienna akcja doustnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie. Prowadzone szczepienie obejmuje w całości teren województwa podkarpackiego. Uodparnianie lisów prowadzone będzie poprzez:

1. rzuty z samolotów szczepionki doustnej,
2. wykładaniu szczepionki jako przynęty wydającej specyficzny zapach.

W związku z możliwością bezpośredniego kontaktu ludzi i zwierząt domowych z rozłożoną szczepionką należy:

- w przypadku bezpośredniego kontaktu z przynętą, miejsca te gruntownie przemyć wodą z mydłem,
- w przypadku pojawiających się dziwnych objawów na skórze skonsultować się z lekarzem
- w okresie trwania akcji szczepienia lisów i przez 14 dni po jej zakończeniu trzymać w zamknięciu mięsożerne zwierzęta domowe.

*Podkarpacki Wojewódzki
Lekarz Weterynarii*

REKLAMA PŁATNA

**CAR
TEST plus**

Grodzisko Górne 223 B
kolo Stacji Paliw

tel. 17 243 67 78

Czynne:
Poniedziałek - Piątek
8:00 - 17:00
Sobota
9:00 - 13:00

**Do każdego badania technicznego
4l paliwa gratis + wybrana usługa!***

* DO WYBORU:

1. ustawienie świateł
2. sprawdzenie poziomu płynów eksploatacyjnych
3. sprawdzenie sprawności akumulatora

GRATIS

Sms-owe lub mailowe
przypomnienie o kolejnym
badaniu.

PROMOCJA WAŻNA DO ODWOŁANIA

STACJA KONTROLI POJAZDÓW
do 3,5 DMC

WARSZTAT SAMOCHODOWY *4 dostawy
dziennie*
Sprzedaż części samochodowych

pełna obsługa **KLIMATYZACJA**

WYMIANA I SPRZEDAŻ OPON
WSZELKIE NAPRAWY MECHANICZNE

MECHATRONIKA SAMOCHODOWA
GEOMETRIA ZAWIESZENIA

ARKA
FUNDACJA EKOLOGICZNA

Gmina
Grodzisko Dolne

**Kochasz dzieci
nie pal
śmieci**

Leżajskie **Stowarzyszenie** Rozwoju

Fundusz
Pożyczkowy

Niskooprocentowane Pożyczki inwestycyjne

dla mikrofirm

współfinansowane ze środków publicznych

- Kwota pożyczki do **100 000 zł**
- Prowizja **0%**
- Maksymalny okres spłaty do **60 miesięcy**
- Bezpłatna pomoc w przygotowaniu wniosku o pożyczkę
- Nie wymagamy wkładu własnego
- Czas na rozpatrzenie wniosku
- do 10 dni od złożenia kompletu dokumentów

1% - 1,17%

OPROCENTOWANIE

Szczegółowe informacje

Leżajskie Stowarzyszenie Rozwoju

ul. Targowa 9, 37-300 Leżajsk
tel. 17 242 79 08 | lsr@lsr.pl

tel. 513 025 838 | 501 251 756

www.lsr.pl

sezamek

wszystko dla dzieci

GIEDLAROWA 278

TEL. 17 242 58 90

sklep@sezamek-zabawki.pl

DUŻY WYBÓR

NISKIE CENY

**ZAPRASZAMY
NA ZAKUPU!**

SKLEP CZYNNY:

PON - PT 9.00 - 18.00

SOB 9.00 - 15.00

MÓWI

PO POLSKU

baby
Clementoni

STOLIK EDUKACYJNY

IDEALNA ZABAWKA DLA MALUSZKA

RESTAURACJA
STOKROTKA

**Wesela, Komunie, Chrzcziny,
Urodziny, Stypy, Catering,
Obiady Rodzinne**

ZAPRASZAMY NA

CODZIENNIE NOWY

ZESTAW DNIA

(ZUPA + DANIE GŁÓWNE)

ZA JEDYNE

16 ZŁ

ZAMÓWIENIA, DOWÓZ I REZERWACJE

17-24-25-107

Giedlarowa 278, 37-300 Leżajsk

Obiady

Zupy

Salatki

Pizza

Burgery

Fast food

Drinki

Noclegi

Crystal
Ballroom

CRYSTAL BALLROOM
DOM WESELNY

Grodzisko Dolne 242a

WOLNE TERMINY!

**OBIĘKT
MONITOROWANY**

RODO

Ważność informacyjna
dostępna w biurze

PRZYJĘCIE WESELNE

już od **140ZŁ/OS**

IMPREZY OKOLICZNOŚCIOWE

już od **30ZŁ/OS**